

309541

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 6.

జనవరి 1919 వ సం॥ జూన్ నెల 14 వ తేది శనివారము

NO. 63.

సంపుటము. ౩

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర శ్రేష్ఠ మాస బహుళ కృత్తి మాసం.

సంచిక ౬౩

Note

Note

Salicylic Acid

The best quality of this can be had of

Messrs. Parry & Co.,

1601

Box 12, Madras.

For price & other particulars apply.

Mr. G. W. M. Reynold's Novel Other Big Type Editions.

GRACE DARLING or	Rs. A.
The Heroine of the Fern Island	0 12
Mary Price 8 vols. Rs. 5-	1 12
Paricide 3 vols.	1 12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0	1 12
Wagner 3 vols.	3 0
Seamstress in 2 vols. Re 1.	6 0
Margaret 4 vols.	1 4
Necromancer 3 vols. 2-4-0	3 0
Agnes 9 vols.	1 4
Old London, 3 vols. 2-4-0.	3 0
Mary Stuart 2 vols.	1 4
Pope Joan 3 vols. 1-12-0.	1 4
Coral Island 4 vols.	1 4
Kenneth 4 vols. Rs. 3.	1 4
Soldier's Wife 2 vols.	1 4
Robert Macaire in 2 vols.	1 4
Young Duchesse, in 4 vols.	1 4
Bronze Statue 4 vols.	1 4
Canonbury House in 3 vols.	1 4
Rosa Lambert, 4 vols.	1 4
The Massacre of Glencoe 4 vols.	1 4
Mysteries of London 13 vols.	1 4
Mysteries Court of London 17 vols.	1 4
Empress Eugene's Boudoir 3 vols.	1 4
May Middleton 2 vols.	1 4
Rye House Plot 4 vols.	1 4
Pickwick Abroad 3 vols.	1 4
Loves of the Harem in 4 vols.	1 4
Young Fisherman, complete	1 4
Master Timothe's Book Case 3 vols.	1 4
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	1 4

(Postage etc. Extra for all Books)

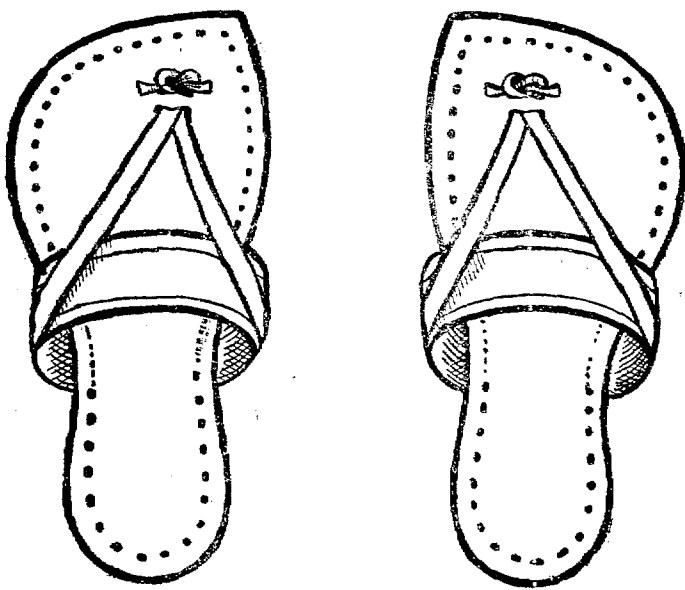
The SUPERIOR WATCH Co.,

536

Post Box 167 (A) Madras. E.

SANDALS

WARRANTED

ALL LEATHER

పాదరక్షలు (1620)

ఉష్ణకాలమునకు మిక్కిలి ఉపయోగకరమైనవి. తండ్రిగట్టు చర్మముతో చేయబడినది. అంతయు చర్మమే. సాధారణ ధర తగ్గించిన ధర

జత రు. 1-8-0, జత రు. 1-2-0.

వ్యాపారులకు హోల్ సేల్ ధర ఒక గ్రోసు జతలు రు. 144.

Mason, Smith & Co.,
Retailers for the Chrome Leather & co
Club Corner, Mount Road, Madras.

మేసన్, స్మిత్ అండు కంపెనీ, క్లబ్ కార్నర్,
మౌంట్ రోడ్, మదరాసు.

GET GOOD SIGHT.

by removing the cause of bad sight. Don't commit the common error and take to spectacles as the only remedy for eye-trouble-they will correct your sight, but what you want some thing to cure your eyes, viz:-the Actina Treatment. Actina has succeeded where specialists had failed, simply because it assists, and not opposes, Nature. It is essentially a natural treatment and the hundreds of testimonials are proof that it is a successful treatment. To use it is simplicity itself remove the two screw caps from the Actina Instrument releasing the powerful vapour which applied to the eyes and inhaled through the mouth and nostrils, sets up and maintains a good circulation in all parts of the eye, removes congestion and restores the organ to perfect health. It is an unequalled cure for all eye troubles, such as Iritis, Cataracts, Granulations, Sore Eyes, Ulcer, Opacity, etc., etc. Invest Rs. 25-8 in an Actina and save 'specialists' fees. Valuable booklet entitled 'Prof. Wilson's Treatise on Disease' containing particulars of Conditional Trial Offer and convincing testimonials post free from Actina H. P. Sole Agency, Batala (India).

Actina Way.

మలయ చందనము

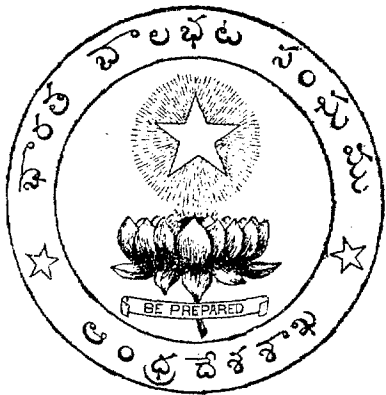
(1251) మలయచందనము మలయ ద్వీపమునందు పుట్టుకొనెను. ఎంతయు అలంకరించును. కర్మము లేదు. పితౄణామృతమును కలపజేయును. కనిలేదు. దుష్టమైన మామలయచందనము ఎంతయు అలంకరించును. కర్మము లేదు. పితౄణామృతమును కలపజేయును. దీని 1-8-0-0 గంధర్వసార్వసి. రాజమండ్రి.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. జ్యోతిషమును సద్భావమును గురించిన శాస్త్రమును గ్రంథకర్త:- సా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి. శిష్యుడైన చక్కెర గ్రంథము ఇది రు. 2-0-0. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము నామ కామ్య 212, మదరాసు.

రాష్ట్రపతిగారి విజ్ఞప్తి జిల్లా కలెక్టరులకు తమ
కుంశలములందు పంపిణీ చేయవలయును.

బాలభటోద్యమము.

బెజవాడనుండి ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కమిషనరుగ అయ్యికి వేంకటరమణయ్యగారిల్లు మాకు వ్రాయుచున్నారు:

ఉద్యమముయొక్క తీర్తి

నేను బాలయగన యావనముగన ఉండియున్నవారే తేపు బాలయమహాసభమును నిర్మించువారై యున్నాము. వారినిర్మాణమునకు గావలసిన పునాదులను చేయుట మన యొక్క విధ్యుక్తధర్మమై యున్నది. మనము వారికి ఇచ్చి దిచ్చు కలిగియు బట్టియే ఆసాధనిర్మాణముగూడ నుండును; మనబాలయొక్క భావజ్యోతిషమున కంతకును కర్తవ్యమింకొరకలేమియో తెలిసికొనుట మన బాధ్యతగాదా?

- (1) వారు ఆరోగ్యవంతులుగా నుండవలయును. బాలయొక్క కారీరక బలమంతయు దీనిమీదనే ఆధారపడి యుండును. సామ్రాజ్యమున కిది రక్తనాళము వంటిది. (2) తమ ధర్మముయొక్కయు, గౌరవముయొక్కయు విలువను వారు తెలిసికొనవలెను. బాలయొక్క ధార్మిక బలమంతయు దీని మీదనే ఆధారపడియున్నది. సామ్రాజ్యమున కిది ఆత్మకంటిది. (3) వారు సేవాక్రతులై యుండవలయును; అట్టివ్రతమును నిర్వహించుటకు వలయు తలబీతును శిక్షను వారు పొంది యుండవలయును. దీనిమీదనే బాలయొక్క శక్తియంతయు సాధారణమైయున్నది. ఇదియే సామ్రాజ్యమునకు శక్తిరసము వంటిది. (4) వారు పావనవంతులై యుండవలయును. జీవితము పని క్రమంతమైనగాని ఇహపర సౌఖ్యములేవు. మానవుల భవిష్యత్తు దీనిమీదనే ఆధారపడియున్నది.

మనపిల్లలను యావనలను, ఆరోగ్యవంతులుగను ధర్మవంతులుగను, దేశసేవానరత్నులుగను, పావనవంతులుగను-చేయుటకే భారతవర్ష బాలభటోద్యమము ప్రారంభింపబడినది; ఈయద్యమమునందు మనపిల్లలు సేవావ్రత దీక్షను గైకొనుటయేగాక, సేవాక్రతులును ఆచరణయందుగూడ బైబైదరు. వారేమి చేయుకొనెదరో, దానిని ఆచరణయందు బెట్టుటకు వలయు సదుపాయములను వారు దీనియందు నేర్చుకొనెదరు.

పదివందలవలెను పూర్వము బాలరస యావనలను పారధర్మములయందు తలబీతు చేయుటకై, బాలభటోద్యమము ఆంగ్లేయదేశమున “రీ కాబర్నల్ బేడెన్ పతెల్” గాంధీ ప్రారంభింపబడినది. నాగరికత జెందిన దేశములన్నిటియందును ఇప్పుడది వ్యాపించియున్నది. ఆమెరికాదేశ సంయుక్తరాష్ట్రములందే 2,00,000 మంది బాలభటులు గలరు; ఈయద్యమమును బాలయజ్యోతిషావసగ సంగీకరించుచు నాదేశముయొక్క కాంగ్రెసు మహాసభవారు ఒకచట్టమునుగూడ చేసెయ్యున్నారు. రెండులక్షలు మాత్రము జనసంఖ్య గలిగిన “న్యూజీలాండ్” దేశమునందే 20,000 మంది బాలభటులు గలరు. ఈ యద్యమము ఆయాదేశములందు ఇంత అద్భుతముగ వ్యాపించు తెందుకు!

ఆదేశములందలి తిలదండ్రులను తమ పిల్లలు ఆరోగ్యవంతులును, ఆత్మవిశ్వాసము గలవారును కావలెనని కోరిక. పిల్లలు తమ పనియందు సహాయభూతులై యుండవలెనని ఉపాధ్యాయులు కోరిక; సన్మార్గమును, ఆత్మగౌరవము గలవాడను, విశ్వాసపాతునిగాను, సేవావ్రతులును, అగు పాఠము కావలెనని అందఱును కోరిక. ఈ యుగమందు విద్యావ్యాపకమున కిది ఆత్మత్రేయమార్గమని వారు కనిపెట్టిరి.

1912 సం॥ మార్చి నెల నాటకును భారతవర్ష మందీ యద్యమమేలేదు; అప్పటివఱకును చట్టము ననుసరించి విరోధాదేశీయులను, యూరేషియనులను, క్రైస్తవులను తప్ప తదితరులను దీనియందు చేర్చుకొనుచుండుటలేదు. ఇప్పుడా నిబంధనను లోలగించినప్పటికిని, క్రైస్తవులుకాని భారతీయులందఱును బేడెన్ పతెల్ గారి బాలభటసంఘమున సభ్యులుగ చేర్చుకొనబడుటలేదు. ఈవిషయము యధానంతరము

అలోచించెదమనిరి. అందుచేత మద్రాసునగరమున అసీరీసంఘముగారి యాదరణక్రింద భారత బాలభటసంఘము స్థాపించబడి, ఈయద్యమ వ్యాపకము ప్రారంభమైనది. భారతవర్ష పరిస్థితులకు అనుగుణ్యములగు మార్పులతోను చేర్పులతోను “బేడెన్ పతెల్” గారి పద్ధతియే ఇచ్చటను అమెరికాదేశికి తేబడినది. ఇతరదేశములందీ యద్యమమందు 10 మొదలు 100 సం॥ వయస్సుగల బాలరట్ల మాత్రము స్థానము గలరు. మన దేశము ఉద్యమమందన్ననో 2 సం॥ మొదలు 12 సం॥ వయస్సుగల మగపిల్లలకును, ఆడపిల్లలకును, 12 సం॥ కంటె మించిన ఆడపిల్లలకును, 10 సం॥ వయస్సుమీరిన యువకులకును గూడ నవకాళము గలదు.

దేశముకొనుట తమ బాధనవ్వలను వినియోగింపుచు, చేతుని దైవభక్తులను నేనింపుచు, సామ్రాజ్యమున రాజభక్తి గలిగి జీవించుచు, అందరిని ఉపయోగకారులై యుండి వాంఛింపుచు పారధర్మములను గుర్తించినవారినిగ జేయుటయే ఈసంఘాదేశము.

ఇదియే ఈసంఘముయొక్క ముఖ్యసూక్తియును. పిన్న భటులు (ఏడు మొదలు 12 సం॥ వరకు), బాలభటులు (12 మొ 100 సం॥ వరకు), భటులు, అని యద్యమమునందు తరి బీతును పొందువారు మూడుతరగతులుగ నుండురు. బాలికలకు గూడ ప్రత్యేకకాళుగలను. అభిలాషులగు పెద్దలు తమతమ గ్రామములందును పట్టణములందును, ఈసంఘమునకు కాళుల నేర్పరచి, ఈయద్యమభివృద్ధికై కృషిచేయవలెను. కారీరక సాధకముల మూలమునను, కవాతులనును, బహిరంగప్రత్యేకముల నాడుకొను ఆటలనలనును, యాత్రియములమునను, పలు విధములగు చేతిపనులయందు ప్రాథమికజ్ఞానము కలగజేయుట మూలమునను దెబ్బలు తగిలినవారికి ప్రాథమిక చికిత్సజేయుట అక్షరాభ్యాసమున జేయుట గుడి నెలనుగట్టుట, లోటలను పెంచుట, ఈత నేర్పుట మున్నగునవి నేర్పుట మూలమునను ఈబాలభటోద్యమమందు శిక్షనొసంగబడుచు భటులధర్మములవలన. ధర్మమార్గాను గర్తవ్యమున తమ గౌరవముయొక్క విలువను వారు తమదృష్టియందుంచుకొనెదరు. ఇతరుల బలవంతముమీదగాక తమంతట తాము ఒకవిధమైన శిక్షకు లోలోబడియుండుటయందును జవాబుదారీని వహించుటయందును సోదరబృందములను పెంపుజేందించుకొనుటయందును ఈయద్యమము అద్భుతములగు అవకాళములను గలగజేయుచున్నది

ఆంధ్రదేశమందు బాలభటోద్యమము

1906 సం॥ రమణ సంభవించిన కొల్లేరు, కృష్ణలవరదల సందర్భమున పలుగ్రంథాలయముల ప్రతినిధులు బెజవాడ సేవకసంఘమువారి ఆదరణక్రింద చేసినసేవ చాల మందికి జ్ఞప్తియందున్నదని తలంచెదను; అప్పుడు వరదల పనులు ముగిసినప్పటికీ, బాలభటోద్యమముగూడ నెలకొల్పి ఆంధ్రదేశమున కంతకును సేవాసంఘమును స్థాపింపవలయునని వాంఛించితిమి. అంతకాలముదాక ఆరోరక ఫలింపక పోయినప్పటికిని, మామృదయములందు పరిపక్వమగుచున్నదనిమాత్రము చెప్పవలెను. నుమారు నాలుగు మాసములక్రిందట భారత బాలభటసంఘ ప్రధాన కమిషనరుగారగు పీయర్నవోరవాడను, బందరు బాలీయ కళాశాలయందు బాలభటోపాధ్యాయులగు వారణాసి వేంకటగుప్పారావుగారును దయతో బెజవాడకు విచ్చేసి మాలో గొందఱకు బాలభట శిక్షణను నెసంగి మావాంఛ సఫలమగుటకు గావలసిన యవకాళము నొసంగిరి.

అనంతపురము మండలమందున్న మదనపల్లియందుచాల కాలముక్రిందటనే బాలభటకలాలము తయారచేయబడినది. పిమ్మట మచిలీపట్టణము బాలీయ కళాశాల హిందూపురము, మార్వనపల్లి, నెల్లూరు మున్నగుస్థలములందుగూడ పలాలములు ప్రారంభమైనవి. తరుపతి బెజవాడ, రాజమహేంద్రవరము బాలీయ పాఠశాలలందుగూడ పలాలములు కూర్చబడినవి.

ఈ ఉద్యమమును వ్యాపింపజేయు తెలుగు?

ఆంధ్రదేశమునం దీయద్యమమును విరివిగ వ్యాపింపజేయుటకుగాను, ప్రతిపట్టణమునందును పల్లెయందును బాలభటోపాధ్యాయులుగ తయారైనవారు ఒక్కరైన ఉండుట ఆత్యంతావశ్యకము; అట్టి ఉపాధ్యాయులు తయారగుటకు గాను అక్కడక్కడ శిక్షాస్థానముల నేర్పరచి, వారిని తరి బీతు చేయవలసియున్నది. శిక్షాస్థానమును ఏర్పరచుట యన్ను నులభముగ కొనసాగునట్టి కార్యముగాదు. విశేష కృషి ప్రయోగలతోగాని కొనసాగదు. భటోపాధ్యాయులను తరి బీతు చేయుటకు తగినంతమంది శిక్షకు లుండవలయును. భటో

పాధ్యాయులుగ కరయరగువారికి తగిన వసతు లమర్చుటకు ఉదారవంతు లుండవలయును. బాలభటోపాధ్యాయులను తయారజేయుటకై అభయము ప్రతితాలూకావను ఒక్క శిక్షాస్థానమునైన ఏర్పరచుట ఆత్యంతావశ్యకమై యున్నది. క్రస్తులమున్న పరికరములనుబట్టి ప్రతితాలూకావను ఏర్పరచలేక పోయింపుటికిని, ప్రతిజిల్లాలకును ఒక్క శిక్షాస్థానమునైన ఏర్పరచుటకై ప్రయత్నములను నూత్రుచున్నారము. ఇదివరకు జరిగినవని.

బేదార్యవంతులును, జేకాభిమానులును పరోపకార పారీతులను అగు శ్రీ బండి వేంకటకృష్ణయ్యగారి ఆదరణ వలన, కృష్ణాజిల్లా బాలభటోపాధ్యాయుల శిక్షాస్థానమును గడచిన మార్చి నెలయందు బెజవాడ తాలూకా వల్లూరు పాలెమునందు నడపితిమి. భటోపాధ్యాయులకు కావలసిన సమస్త సౌకర్యములను, శ్రీ వేంకట కృష్ణయ్యగారు విక్సిలి ఒపికతోను, క్రద్ధతోను నిర్వర్తించి బాలభటుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి. బాలభటులు సేవాక్రతులుగనా. కావున వారు ప్రతి ఫలముగ జేయదగినది భక్తి పురస్కరమగు ఒక్కవందనమే; ఆవందనమును వారెప్పుడును జ్ఞప్తియందుంచుకొనుటకై ఒక తరళమునుజేసి వారి కప్పించితిమి.

వల్లూరుపాలెమునందు ఏర్పరచిన ఈశిక్షాస్థానములో ఆంధ్రదేశ బాలభటోద్యమ చరిత్రయం దొకనూతనయోగము ప్రారంభమైనదని చెప్పవచ్చును. మిగిలిన జిల్లాలయందుగూడ శిక్షాస్థానముల నేర్పించుటకై ప్రయత్నములను జేయుచున్నాము. ఈయద్యమమును వ్యాపకముచేయుటకై భారత వర్ష బాలభటసంఘమునకు ఆంధ్రదేశకాళి ఏర్పరుపబడినది. దానికి ప్రధానకార్యాలయము బెజవాడయందు నున్నది. ఈ యద్యమమును వ్యాప్తము జేయుచున్నవారు జేయగలవారును వారికి వ్రాసిన తగినసహాయమును సలహాలను పొందగలరు.

మాతృదేశభివృద్ధినిగోచరపరచుటకు, భావికాలమందు బాలీయ నిర్మాతలుగ నుండదగిన బాలర అభివృద్ధిని గోచరపరచుటకు ఈయద్యమ వ్యాప్తికై కృషిచేయవలయును. యువకులయందు దుష్ప్రభావమును కలిగించుటయందు దీనితో సాటియగునదిలేదు. ఇది రాజకీయవిషయములకుగాని, మత కక్షలకుగాని, పోటియ్యది; మన పిల్లలయొక్క శక్తియుక్తులను సన్మార్గమున ద్రిష్టమి; ఆత్మగౌరవమును, ఆత్మ విశ్వాసమును, జీవేంద్రియశక్తియును గలిగించి సేవాక్రతులనుండును, పారధర్మములయందును తరిబీతు నిచ్చునది; దేశమునకును సామ్రాజ్యమునకును సేవ జేయించునది.

మెట్ర పాలిటన్ మార్పు

పోస్టు బాక్సు నెం 155 రు, మదరాస్.

- 1. అత్యుత్తమైన యరారిగ్లాసు శిమెంటు. దీనివెల బుడ్డి 1-కి 0-8-0 ఒకేతూరి 1 డజన్ లెప్పించుకొనువారికి 1 బుడ్డిన్ని 50 లెప్పించుకొనువారికి 5 బుడ్డులను ఉచితముగా నివ్వబడును. ఈ ప్రావకము గ్లాసులు చిమినీలు వగైరాలకు పరిలినవోట్లయందు తదవిన దృఢముగా కరుచుకొని ఎప్పటికిన్ని పనికి లోపము లేకుండును.
- 2. పరిమళనస్యము, సాదానస్యము, యిది మా వద్ద తయారకాబడుచున్నది. అనేకులు వారమునకు, పక్షమునకు నెలకు వారికి ఎంతకావలయునో అంతకువ్రాసి లెప్పించుకొనుచున్నారు. సాదానస్యము. తరిమళనస్యము 15 రులములు 5 పలములు 0-8-0 1-6-0 80 " 10 " 0-15-0 2-10-0 60 " 20 " 1-11-0 ఈ నస్యము వేసిన మూర్తిబాట 1-కి 0-4-0 ఒక డజన్ బాటిల్సు వెల 2-8-0, 3. రబ్బర్ స్టాంపులు, సాధారణమైన పని విశేషము లేకుండ కీలు 1-కి 2-8-0 చే వ్రాలు మోస్తరు తయారచేయు కీలు 1-కి 3-4-0. ఇతరవిషయములు తెలియగోరువారికి కేటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. (1611)

శ్రీమద్భగవద్

గీతా రహస్యము

547 అను 1437

కర్తయోగ శాస్త్రము

శ్రీబాలగంగాధర తిలక కృతము

శ్రీ నారీ సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి చే వరివ ర్జితము. ప్రతి 1-కి ధర రూ॥ 3-4-0. వావిళ్ల - రామస్వామి శాస్త్రులు అండ్ సన్స్, 192, ఎన్.ప్లనేడ్, చెన్నపురి. ఈ.

ప్రథమ ఆంధ్ర దేశ సహకారసభ

ఆహ్వానసంఘము - 3 వ ప్రకటన

ఆంధ్రదేశ సహకారసభ యీ నెల 28, 29 తేదీలకు జరిగినట్లుగా, సహకార కాళాధికారి యగు ఎఫ్. ఆర్. హెమింగ్వేయారు, వారసహాయాధికారు లగు అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్లు యొక్క సహానుమతమున కొన్ని ప్రత్యేకములను సభకు ఆంధ్రుల కర్తవ్యములను, ఆంధ్రులందఱు మేల్కొని యీ సహకారములకు తత్ఫలము నొంద వేడెదము. ఆహ్వాన సంఘముచేత తయారుచేయబడిన చిత్తుతీర్మానములు యీ దిగువ ప్రకారముగా ఉన్నవి. వానినిగూర్చి యింకను వారికి అవసరమైనచో క్రొత్త నియమములను కూడ నూచింపగలరెదము.

చిత్తుతీర్మానములు.

(1) భాషా సాంప్రదాయములు, మొదలగు వానిలో స్వాతంత్ర్యముగ నైతికతను ఏక జేయుట ఆంధ్రులందఱును సహకారమున యున్న ప్రత్యేక పరిపాలనా ఖండమున జేసి ప్రత్యేక రాష్ట్రము కాళాధికారిని నియమించుట,

(2) కాదాత్రాప్రియ మొదలగు వానినిగూర్చి సహకారభావము ఆంధ్రులలో పూర్వముగ న్యాపించ జేయుటకును, సహకారసంఘ నిర్వహణమునందు ఆంధ్రులకు కీర్తినొసగి ఆయా జేతనములకు అనుగుణముగ సహకారోద్యమమును, వ్యాప్తిమునొందించి బలపరచుటకును, ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేకముగ ఒక రాష్ట్రము సహకార వ్యాపకసంఘమును స్థాపించుట,

(3) ఆంధ్రదేశమునందు సహకార భావమును స్థాపింపరచి కీర్తియు వ్యాప్తి నొందించుటకును, ఆంధ్రదేశములోని సెంట్రల్ బ్యాంకుల కనవలసిన యోగ్యతలనుగ రుపర సహాయమును ఉపయోగించుటకును, ఆంధ్రదేశములోని సెంట్రల్ బ్యాంకులకు ఆంధ్ర రాష్ట్రము బ్యాంకును స్థాపింపరచెనని, విద్యాభివృద్ధి మొదలగు వానినందఱు ఆ బ్యాంకులలో భాగములను నీసికొని అన్ని విధములను కిరీతరీతిని బ్యాంకులకు స్థాపనమునకును, అభివృద్ధికిని తోడ్పడవలెనని యీ సభవారు ఆంధ్రులను హెచ్చరించుట,

(4) గ్రామపరిపాలనములకు ద్రవ్యసహాయము చేయుట, ప్రతితాలూకాకును ఒక సెంట్రల్ బ్యాంకు ఉండుట అదర్భముగ నుంచుకొని అట్టి అదర్భరాష్ట్రాధికారి సెంట్రల్ బ్యాంకులనుగూర్చి కర్తవ్యమునంత కీర్తియుగ వృద్ధిచేయుట,

(5) టోటాల్ ట్రాడింగు సహకారబ్యాంకులలో డిపాజిట్లు చేయుటకు అవకాశము కలిగించుచు దొరకనమువారు భావకర్తలకు అడ్డములు కల్పించు సవరణచేసినందునకు ఈ సభవారు తమ కృతజ్ఞతను తెల్పుచు, జనసామాన్యములకు సేవలను వాస్తవ్యముల వాస్తవ్యులకు వలయు ధనమును సహకారబ్యాంకులకు లభించుటకై రైల్వేసేవలను, పోస్టాఫీసులను గలయు, ఇంకను ఇతర సేవలనుగూర్చి, గార్మి మెంటు పోస్టల్ సేవింగ్సు డిపాజిట్లు, టోటాల్ ట్రాడింగు విధముననే సహకారపు బ్యాంకులలో డిపాజిట్లుచేయుటకు తగు ఉత్తమ ప్రయత్నములచేయవలెనని ఈ సభవారు దొరకనము వారికి నిజపించుచున్నాడు.

(6) ప్రజలను యుక్త ప్రాయమునందు విజ్ఞానమున జేసి వారికి కరకతి గలిగించి తీవ్రపాలనలను అలవడజేయుటకును ఆ హారతి పదార్థములయొక్క ఇత్తుతీర్మానము లగు జనసామాన్యమునకు స్వల్పపద్ధతి గలము లభింపజేయుటకును, ముఖ్యసాధనముల సంఘములకు సమీక్షామండలము (డ్రవ్వోపపత్తి కలగుటకై, సర్వే డెయిల్ పోలిట్ టెన్ గారు వంగదేశపు సహకారవ్యాపకసంఘము వారి కగర్భలో వాదించునరీతిని, ప్రస్తుతము ఇంగ్లాండులో నుండుట, ఇంగ్లండ్ కుల లాభముగొనుట వాడుక కరెన్సీనోట్ల రిజర్వులును, బంగారు, వెండి నాణెములను సంబంధించిన రిజర్వులును ఇండియా దేశములోనికి తీసికొనివచ్చి సహకారోద్యమములయొక్క ఆర్థికసంకల్పితములకు తోడ్పాడుటకు వలయు యత్నములను, చట్టములను వెంటనే చేయుట అవసరమని ప్రభుత్వమువారికి ఈ సభవారు విన్నవించుచున్నాడు.

7. సహకార సాంకేతిక సంఘములను వివిధ సెంట్రల్ బ్యాంకులకు, అట్టి సంఘములకు మోడినస్తువులను సన్నాహముచేయుటకు, తయారుచేసిన సరకులను తగు స్థలములకు, బంపిణీయగు ధరలు రాబట్టుటకును, సహకార కాళాధికారి యొక్క సమీక్షించుచున్నట్లు, వివిధ పరిశ్రమల నాయకుల సమీక్షించుట, పరిశ్రమలయొక్కయు, సంఘమును నిర్మించుటలకు యీ సభవారు సూచించుచున్నాడు.

8. ఏమట్లు బ్యాంకులలోను, నిర్వహణమును భద్రగీత, ప్రభుత్వము మొదలగు సహకారములందు చేయించిన సెంట్రల్ బ్యాంకులలోను, జేతనము ధర్మాదాయములు మొదలగు నిధులను డిపాజిట్లుచేయుటకు అవకాశ మొసగుటకై అనుకూలముగ రీతిని ఆన 1882 సంవత్సరపు ఇండియాకోట్రిన్సు అక్టును సవరణజేయుట అవసరమని యీ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నాడు.

9. ప్రభుత్వమువారు ఉదారమృదయముతో స్వరసాయపు ఋణముల చట్టములను చేసినప్పటికి ఆఋణముల నిచ్చునధికారము రివిన్యూ అధికారులచేతియందుండుటచేత వలయు ఋణసౌకర్యము లభించుట దుర్లభముగ నున్నదియు, వీధిరయతులకు చాకగడ్డి దగ్గరము లభింపవలెనను ప్రభుత్వమువారి ఉదారసంకల్పము సార్థకము కావలెనన్న రాష్ట్రము ప్రభుత్వమువారు యేటేట ఆదాయవ్యయములను మదింపుచేయుటకును రాష్ట్రములోని పరపతిసంఘము లన్నిటికిని క్షయసాయ ఋణములకు యెంత మొత్తము కావలెనో సహకార కాళాధికారి ద్వారా తెలిసికొని అట్టి మొత్తములు బడ్జెట్టులో (ఆదాయవ్యయ నిర్ణయ సమయమున) ప్రత్యేకముగా అట్లు ప్రత్యేకములగుటచే మొత్తము ఏమట్లు బ్యాంకులో వుంచి సెంట్రల్ బ్యాంకులకు వైరుకి సంఘముల ద్వారా రయతులకు ఋణసౌకర్యము లొకజేయుటయే ముఖ్యమార్గమని యీ సభవారు నిర్ణయించుకొనినాడు.

(10) ప్రభుత్వమువారు కానించిన ఆర్థికపద్ధతిలకు లోపపద్ధతి నిర్ణయము లేకుండుట అవసరమగు వ్యాప్తికారణములకు ఆస్పదమగు చుండుటచేత, జేతనములోని సామాన్యపు పద్ధతి లేకును, సహకారసంఘములలోని పద్ధతి లేకును వాదాపుగ నమముగ నున్నగాని సహకారసంఘములలోనికి విఫలముగ డిపాజిట్లు వచ్చుటయు, అట్టి డిపాజిట్లధనము రయతులకు ఋణగ్రస్తకుల బావులకును, స్వల్పపద్ధతిలకు యభివృద్ధికి తోడ్పడుటకును, వినియోగపడుటయు నుసాధ్యము కాదుగనకను, ఆయా రాష్ట్రపరిస్థితుల విచారించి వానికి అనుకూలమగు పద్ధతిలే నిర్ణయించుటకై (సహకార కాళాధికారి, ప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యుడు, ఒకరిద్దరు ప్రజా ప్రతినిధులుగల) ప్రత్యేకసంఘమును ప్రతిరాష్ట్రమునకును నియమించి వారినిరయము ననుసరించుచు, మద్రాసు, రాజధానికి 10-12-0 ల కంటె ఆర్థికపద్ధతి అమలులోకి తీసుకువచ్చుట, వై జెస్సెవద్దమును సవరణజేయుట అత్యవసరమని తమ గట్టిసమ్మతముగ ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి నిజపించుచున్నాడు.

(11) అదిమాంధ్రులను ఎడతెగని దుర్భిక్షమునుండి తప్పించివారికి దినమునకు ఒక్కపూటయైనను పొట్టనిండ కూడు లభింపజేయుటకు సహకారోద్యమము తప్ప జేరొండు సాధనము లేనగునకను, వారు అస్పృశ్యులగు సంచలముల చేత తరుద్యమము స్వతుఃమువారిచే నడుపబడినగాని తగు వికాసము నొంది వ్యాప్తిము నొందకుండుట అవధివైకనేద్యము. తనకను, రెండుమూడు మండలములైన ఒక ప్రత్యేకపు అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్లకు తగు సిబ్బందితో జేర్పబడియు, పరపతిసంఘములు మార్కెట్ మేగాక మనుష్యులు నివసించుటకు అర్హమగు ఏ స్వల్పపద్ధతిలకునైనను వారికి లభింపజేయుటకై గృహ నిర్మాణ సంఘములను సెలకొల్పి అట్టి సంఘములకు దొరకనమువారు కూలంకషముగ దగ్గరపడవలెనని జేసియు, విజేతస్తువుల పోటీయాలయన ఇప్పుడు వాదాపు పూర్వముగ నశించిపోయిన చేతిచేత మొదలగు గృహపరిశ్రమ, పునరుద్ధారణచేయుటకై వలయు సహకారోద్యమసాంకేతిక సంఘములను స్థాపించి వానికివివిధ దగ్గరసహాయము జేసియు నిర్మాణస్థలను ఆకాలివారిని నిరంతరదాస్యమునుండి విముక్తులను జేయుట ప్రభుత్వమువారికి, జేతనములకు, విద్యుత్తును యీ సభవారు దృఢవిశ్వాసము.

(12) సమష్టి అభ్యుక్తము, కొనుబడి విషయములలోను స్టోర్లు విషయములలోను గామసంఘములు అభివృద్ధి జెందకుండుటచే సహకారోద్యమములను వానికి పూర్వముగ జేకూరుటలేనగునక ప్రతిమండలముయొక్క ముఖ్యసామాన్యములకు ఒక సహకారపర్యవసాని స్థాపింపరచెననియు, సరకుల కొనుబడి, అమ్మకముల విషయములలో సంఘములకు వలయు భోగ్యముల సప్లయజేసి అట్టి వ్యాపారము జరుపుటలో తగు సహాయ మొసగుటకు అధ్యయన తహకీలువారు హోదానైనను తమకుకాని పదవియందున్న ఉద్యోగస్థుని తగు సిబ్బందితో నియమింపరచెననియు ఈ సభవారు ప్రభుత్వము వారికి నిజపించుచున్నాడు.

(13) నూతనములను పండు ప్రతి సెంట్రల్ బ్యాంకుకును నొందిన జేతనమున కంతకును సమష్టిగ వాడబడుటయు, ఆపండుయొక్క పరిపాలన అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రార్లయొక్కయు, నూతనైర్వహణకు యూనియన్ యొక్కయు సలహామీద సెంట్రల్ బ్యాంకుచే జరుపబడుటయు ఉచితమని ఈ సభవారు అభిప్రాయము.

(14) మూడవ తీర్మానములో నిర్వహించబడిన ప్రకారము ప్రతితాలూకాకును ఒక సెంట్రల్ బ్యాంకు ఉండుట, అదర్భముగనుటచే, అట్టియాదర్భరాష్ట్రాధికారి కీర్తియుగ లభించుటకై అనుకూలమగునటుల ఇప్పుడున్న తాలూకా యూనియన్లను తగురీతిని అభివృద్ధిజేయుట అవసరమని ఈ సభవారు దొరకనపు సహకారకాళివారిని కోరుచు అట్టి సంస్థలకు అర్హమగురీతిని నిర్వహించుబాధ్యత తమవైనట్లుదని తాలూకా ముఖ్యసామాన్యములలోని ప్రజలను సభవారు హెచ్చరించుచున్నాడు.

(15) ప్రయమరీ సంఘములు సెంట్రల్ బ్యాంకుకు చెల్లించు మేధనమును ఇప్పటికే 10, 20, సంవత్సరముల వాయిదాలలో గాక, కీర్తియుగ వాయిదాలమీద ఇచ్చివేయుట సెంట్రల్ బ్యాంకుల ఆర్థికస్థితికి ప్రతియోగము, సంఘముల కార్యనిర్వహణమునకు బాధ్యతయును ఒసగును గనక రీ సంవత్సరములకు ఎక్కువగాని కాలములో ప్రతిసంఘమును తమ మేధనమును సెంట్రల్ బ్యాంకుకు చెల్లించుట ప్రయోజనకరమని ఈ సభవారు తమ అభిప్రాయమును తెలియజేయుచున్నాడు.

16 ఋణముల సంపాదనకర్త మరీయే యితరవిధమగు సహకారపు కార్యములకు నిర్వహించకుండుట సహకార సంఘములనును ప్రతిబంధకమును సహకారసాక్షియులకు విరుద్ధమును అగుటచేత సంఘములలోని సభ్యులు వ్రతీవారును స్వల్పపద్ధతిలకు సమకూర్చుకొను ఆలవాటును అలవరచుకొని ఆర్థికబలమును సంపాదించునట్లు కృషిచేయుట అవసరమని యీ సభవారు సంఘములయొక్క నిర్వాహకులను హెచ్చరించుచున్నాడు.

17. సహకార సంఘసభ్యులకు తమ భాగముల (మేధనము)మీద లభించు వరుసాసమును ఇకకమీటాక్స్ చట్టమునుండి మినహాయించుట వ్యాపకమని యీ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నాడు.

18. సహకారసంఘములలో ఒక సంఘమునుండి మఱియొకసంఘమునకు ద్రవ్యము వంపుటలో సౌలభ్యము కలుగుటకును, ఒక మండలమునుండి మఱియొకమండలమునకు ద్రవ్యము వంపబడునపుడును అట్టి సౌలభ్యము అలవడుటకును మొత్తమొత్తము దానిని తీసికొని దర్శనహుండీల రూపమున ద్రవ్యముబంపుటకు అవకాశము కలుగునటుల తాలూకా ఖజానాలకు అధికార మొసంగరలెనని యీ సభవారు దొరకనమువారిని కోరుచున్నాడు.

19. సహకారసంఘములకు సంబంధించు నిబంధనలను సరిగ నర్పించి వానియందు దరసరమగు సవరణలను జేయుటకై సహకారపు టువ్యోగస్థులయొక్కయు, ప్రజాప్రతినిధులయొక్కయు సంఘమును ఏర్పాటుచేయవలెనని యీ సభవారు దొరకనమువారికి విన్నవించుచున్నాడు.

20 సహకారోద్యమమునల్ల యంతరముల జేతనమునకు ఎంతకువకారము కలిగినది యను విషయమును తెలిసికొనుటకును, నుంచునూడ అప్పటిప్పటికి అట్టినివారణ జరుపుచుండుటకును, కొన్ని ముఖ్యగ్రామములలోని ప్రజల ఆర్థికస్థితియు పరిశీలించుటకై తగు అర్హతగలవారియొక్క స్థాయి సంఘము సెలకొల్పబడవలెనని యీ సభవారు అభిప్రాయము.

మదరాసు దక్షిణమహారాష్ట్ర రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్ (ఇంగ్లాండులో ఇంకొకటియు చేయబడినది) నో టీసు (1642)

ఇందువలన ఎల్లరకును తెలియజేయునది ఏమన నెంబరు సి. 98 లోకలు ప్యాసెంజరు ట్రెయిన్ రాయపురమున 15-55 గంటలకు బయలుదేరి, మదరాసు సెంట్రల్ స్టేషనును 16-14 గంటలకు చేరుచుండినది. 16 జూన్ 1919, సోమవారము, మొదలుకొని వై జెస్సెన్ లోకలు ప్యాసెంజరు ట్రెయిను 15-48 గంటలకు రాయపురమున బయలుదేరి 16-10 గంటలకు మదరాసు సెంట్రలు స్టేషనును చేరును.

రాజగోపాలా చార్యులుగారు

తిరునళ్ళేలి దర్శించుట

తిరునళ్ళేలి, జూన్ 18:— దివానుబాద్దూరు పి. రాజగోపాలా చార్యులుగారు వారిభార్యనుమేరముగా మాయవరమునండి బయలుదేరి నిన్నటిఉదయమున తిరునళ్ళేలి రైలుస్టేషను ప్లాటుఫారంమీద దిగివచ్చిరి. ఈ క్రిందివారి కలన స్వాగత మొసంగబడిరి:— ఎ. ఆర్. కామస్వామి తిరునళ్ళేలి కలెక్టరుగారు, స్టేషన్ మాస్టర్ డి.పూర్ణిమ పోలీసు సూపరంటెండెంటుగారు తిరునళ్ళేలి, పలవెంట్ల మునిసిపల్ చైరమన్ గారు రావుసాహెబు మెదాయి దలవాయి మొదలియారుగారు డాక్టర్. సి. అప్పారావుగారు, కొంతసేపు రాజగోపాలాచార్యులుగారు వారితో సంభాషించిన తరువాత వాహనములో నుండి తిరునళ్ళేలి వచ్చిరి. అక్కడనుండి వారు తిరుచెందూరుకుపోయిరి. వారు నేటిసాయంత్రము తిరుచెందూరునుండి తిరిగివచ్చును. రేపు తిరునళ్ళేలి, పలవెంట్ల మునిసిపల్ సంఘములో కలసి ఆరేండు సంఘముల ఏకీభావము చేయవలసినదని ఆంధ్రమునగురించి తర్కించెదరు.

శిష్యా దగ్గర రైల్వే కంపెనీ భవన మొనర్చబడినది హుందా సైన్యమునకు జర్మనీ కర్డుగ బొత్తును సప్లయలను ఆవుజేసెను.

వాతావరణ పట్టిక

1919 సం॥ జూన్ 18-న తేలి శనివారము.

జిల్లా ముఖ్య కారములు	తేలి	తేలి	తేలి	తేలి	తేలి
	24 గంటలలో	24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	తేలి	తేలి
గోపాలపురం	85.9	75.8	0.05	6.05	4.71
విశాఖపట్టణము	91.0	81.1	...	5.77	5.88
కాకినాడ	90.9	77.7	...	8.50	8.48
బందరు	95.4	78.7	0.01	8.88	8.89
నంటూరు	96.6	80.6	0.06	7.51	8.80
తెలూరు	101.7	84.8	...	2.75	1.82
మద్రాసు	101.2	81.6	...	1.25	2.50
హైదరాబాదు	81.9	75.8	...	6.40	4.07
అనంతపురము	94.9	77.8	...	8.27	8.90
బళ్లారి	94.1	77.7	...	8.96	8.90
కర్నూలు	95.2	79.0	...	2.50	2.76
కడప
కొంగుకూరు	84.4	66.4	...	9.80	7.46
తెలూరు	97.2	79.6	...	2.21	4.91
నీలమ	95.2	74.9	...	8.90	4.80
కోయంబూరు	88.8	78.5	...	8.52	4.66

వాయుచలనము:— సర్పాదులననుసరించిన వాయు భారము కొద్దిగా పెరిగినది. ఇతరచోట్ల తగ్గియున్నది. ఆర్ధ్ర స్థితిరములను వాయుతేజస్సుల కలననే ఈ మార్పులు కలిగినవి. మొత్తముగా గాలి నైర్మలితముగా వీచుచున్నది. వాయుతేజస్సునం బెట్టిమార్పులను గానరావు.

శీతోష్ణస్థితి:— మధ్యమోష్ణతక్లితిని గా లేదు. సర్పాదులు, దక్కను, మెనూరు, కర్నాటకములందు మాత్రము మధ్యమోష్ణతక్లితి మాయముకన్న మించియున్నది. కొర మాండలు, పశ్చిమతీరములందు కర్నాటకములందలి కొన్ని ప్రదేశము లందును పగటివేడిమి మాయము కన్నను హెచ్చుగ నున్నది. ఇతరచోట్ల మాయము తగ్గియున్నది. బంగాళాఖాతము సర్పాదులందు రాత్రివేడిమి మాయముతగ్గి ఇతరచోట్ల హెచ్చియున్నది.

అర్ధ్రత:— అర్ధ్రత పశ్చిమతీరమున హెచ్చుగను ఇతర చోట్ల తగ్గియున్నది. పశ్చిమ తీరమున దక్కనునందు మబ్బుదట్టముగా నున్నది. ఇతరచోట్ల మబ్బులు తగ్గియున్నవి.

వర్షము:— పశ్చిమతీరమునందు బంగాళాఖాతమునకు తరచున మాత్రము వర్షము కురియుచున్నది. పశ్చిమతీరమున వర్ష మెక్కువగా కురియు నూచనలు కనపించుచున్నవి.

పి. ఆర్. చిదంబరయ్యరు, ఆర్కింగు వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు

శాంతి నికేతనము.

క్రొత్తరంగతుల ప్రారంభించ బడుట

కవిసార్యభాషాని లేఖ

కవిసార్యభాషాని లగు రవీంద్రనాథ ఠాకూరు గారిటుల వ్రాయుచున్నారు:

శాంతినికేతనమునందు ఉన్నత కరగతులలో చదువుకొను విద్యార్థుల సౌకర్యమునకు గాను జూలై నెలారంభము నుండి ఈ క్రింది వాద్యములతో ప్రత్యేకశిక్షణ గలవడును.

సంస్కృతవాద్యము:— వాద్యము వ్యాకరణము లను శాస్త్రోక్తిగా అధ్యయనము చేసికొనుటకు గదుపూయములు చేయబడును. ఈశాఖకు పండిత విదుశేఖర భట్టాచార్యులు ఎం. ఏ గారు పండితులు.

తంకవాద్యము:— తంకవాద్యంలో కరిచయములేని వారికి సయితము ప్రత్యేక అధ్యయనమునకు సదుపాయములు చేయబడును. పండిత ఓ.తి.మోహన సేన గారిశాఖ కధ్యక్షులు.

పాలివాద్యము:— భాద్రపత్రవేదాంతమున విద్యార్థులను తర్కియ చేయబడును. ఈశాఖకు పండిత విదుశేఖర భట్టాచార్యులు గారు, సింహళ ద్వీపవాసు లగు మహా ప్రభీరు గారు అధ్యక్షులు.

ఆంగ్ల వాద్యము: ఈశాఖకు సి. ఎఫ్. ఆంధ్రూస్ ఎం. ఏ గారు అధ్యక్షులు.

తంకియ చిత్రకళ:— వీనవంకియ చిత్రకళలో ప్రఖ్యాతిగాంచిన కీర్తియత నందలాలబోసు, నురేంద్రనాథ ఠాకూరుగారు ఈశాఖ కధ్యక్షులు.

ఈ శాఖలందు నేర్పబడె విద్య విశ్వవిద్యాలయములందు నేర్పబడు విద్యాపరిమితికి తక్కువగా నుండెను. ఈశాఖలలో వేరినైన వేరతలందువారు శాంతినికేతనము (ప్రీవీషాలు (బిర్రాను, బెంగాలు) గారికి దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును.

సంగీతాంగ భాషలలో కరిచయమున వారిని నేర్పకొనటలొ అధ్యయనము చూడబడును. బసవన, చదువు నకును విద్యార్థులు మానమునకు ఇరువది రూపాయల వరకున చెల్లించవలయును.

ఆఫీసు యుద్ధము.

సిద్ధా, జూన్ 18:— 18 తేదీని ప్రభుత్వమువాటిట్లు ప్రకటించిరి:— చిత్రాల, మాలకందులలో తెలియజేయ దగిన సంకతులు లేవు. 11-న తేదీ రాత్రి 15 వందల మోసులను కాబూనునది చాటి దక్కను జేరని తెలియచున్నది. బాసవాలు పోయిరి. ఆహారముకొరకు వెదకు మా నేలను నురుమాడుటయే వీరి ఉద్దేశ్యమై యుండవచ్చును. పిమ్మట జిల్లా లో ఆల్లరు లిక ను జరుగుచున్నటులు తెలియచున్నది. ఇతర ఆల్లరు లేని యెల్లెవు మెరాని దేశములో వైమానికులు బాంబులను పోయోగించిరి.

ద్రావాండును మట్టడించి నడివార్డుల బాతులవారు కర్ణాటకలో రథులైరి. ఇచ్చోట ఆందరును సమావేశమైరి. దాడి ఫలవంత మగ నుండెను. ద్రాసిందా ఖాళీచేయబడినది తెలియచున్నది. మసాకులు, పప్పులు, నాండిముక్ దుర్గము మీదుగ విమానము పోయెను. 11 తేదీని లింగి వచ్చిరి. ఖాజుస్థితిగతులను చక్కగ తెలియజేసెను. చాల వైకాల్య మనంతరితే నలు సజకబడినది. ప్రధానము మారు మూలకు పడద్రోయబడినది. స్వాండిమిక్ దుర్గమును బలకరుచుటకు కర్నాటక సైనికులు 7-న తేదీని మిశాబజారు గుండా పోయెను. 8 తేదీ మధ్యాహ్నము ఈ నైస్యము బాతుల వారి చేతుట్టడించబడినది. గవ్యసామున జేరుటకు పూర్వము 88 గురు పాతులైరి. బాతులవారు స్వాండిమిక్ దుర్గమును చుట్టవేసిరి. ఆచుట్టుప్రక్కల మెరానీను, వడల్పునుండు, కలకాగర్ల మొత్తము 2000 గలది. 10 తేదీని వీరు రాత్రికాలముగ మట్టడించిరి. ఆ రాత్రియే నిజముగ మట్టడించుటకు వీరు నిశ్చయించుకొనిరి.

ఆస్థానముయొక్క రక్షకబలమును తెలిసికొనటకు నుండు ఉదయమున మట్టడించిరి. పటాలము వీరిని కలిసి కొనెను. బాతులవారికి 20, 30 వందల నమముకలె. దీనివలన వడల్పు నిరుత్సాహము జెందిరి. హోన్నాఖులగుట నిశ్చయించుకొనిరి. వీరందరును ఉత్తరాఖియమున చెదరిపోయినటుల తెలియచున్నది. ఈస్థానముచుట్టు నున్న క్రైస్తవులు 11తేదీ మట్టచుభ్యాపనము నీటిసప్లయని తెగ గొట్టి వెనుకకుపోయిరి మాసాకొనుండి తెలియవచ్చినది మాపటాలమునకు నష్టము కలగలేదు. చామకొంగమున మార్పిడియైలేదు.

విడిగానున్నటాకులు కొండమీద ఆవునులు కంద కములను తిప్పుకొనుచున్నారు. స్థిరబాటుకు దూరముగ 7 మైళ్ళవరకు ఈకొండఖండపూరు రస్తానలో గొనుచున్నది. వారి కావలివైస్యములు గూడ్చుచుటుకు వనిచేయుచున్నది. వీరు కలనము సారంభించుట లేదు.

మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు.

సౌతుబరో సంఘ నివేదిక.

ఆంగ్లపత్రికాభిప్రాయములు.

“మాంటుఫర్డును తల్లిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది. 1909 సం॥ మార్చి సంస్కరణ విధానమునందలి వివరములను భారత తేజమునందలి ఆధికారులు తయారుచేసి యుండిరి. ఈ సారి పార్లమెంటు సమావేశమునకు బంతుబడబోవు మాంటుఫర్డు చెప్పెద ప్రకారము వివరములను సౌతుబరో (భభువు, ఆర్. ఠాకూరుగారు అధ్యక్షతక్రింద నెలకొల్పబడిన సంఘములు తయారుచేయుటకు వడలిపెట్టబడినది. వారి నివేదికములు ఈ వారమున ప్రకటింపబడినవి. క్రొత్తగా నిర్ణయబడబోవు కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వములకును కేంద్రప్రభుత్వమునకుకొన్ని కాఖలను పాలించు అధికారిమిచ్చును రాష్ట్రములందు బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టవలయు నని సంస్కరణ ప్రకారము ప్రకటింపబడినది. పాతెచ్చు సంఘమువారు పరిపాలనా అధికారులనునే విధముగా విభజించవలసినది ఆలోచించిరి. సౌతుబరో సంఘమువారు ఎన్నికసంఘము లెటుల నిర్ణయించవలసినది ఆలోచించిరి. ఇప్పుడు 88 వేల మంది ప్రజలు మాత్రము రాష్ట్ర కాసనంభా ఎన్నికలలో పాల్గొనుచున్నట్లు స్వాతంత్ర్యముగలది. ఎనిమిది రాష్ట్రములను కలిపి ఎన్నికలలో 5179,000 మంది ఇతరుండు పాల్గొనుచున్నట్లు సంగతులు వారు నూచించుచున్నారు. గృహములు, ఆస్తిగలవారి ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యముల కర్తవ్యము. చదువుగాని వోటర్ల సౌకర్యము రంగులపెట్టలు చాడబడగలవు. మార్చి ప్రభువు గారు నూల్యానుల కన్వయించ చేసిన సాంఘికపాత్రిభిభ్య నూత్రియ సత్కులు, భారత కైత్రువులు యూరోపియనులు, యూరోపియనులకు వర్తించుట గలదు, ఈ ఆవశ్యకతయు త్వరలో నివారించబడవచ్చు నని సంఘము వారి అభిప్రాయము. ఈవిషయములలో పార్లమెంటు వారి కంతయుత్సాహముండుట కష్టతరము.

1917 సంవత్సరపు వాగ్దానము ననుసరించి హిందూ జాతంగ మంత్రి తయారు చేసిన బాధ్యతాయుత కృత్య విధానము కామన్వ సంఘమువారి ఆమోదము బడయగా అనువిషయము చాలముఖ్యమైనది. మాంటుఫర్డుగారు దీనికి క్రియాత్మింప వలసినది. ఇదివరకు కలిగిన అనుభవము వలన ఆయనకు పరిస్థితులు బాగుగా తెలిసియున్నది.

“నేషను” పత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది,

గత సంవత్సరము ప్రకటింపబడిన బాగ్దాంగ సంస్కరణ ప్రకారము ప్రకారము మాంటుఫర్డు గారు చట్టముచేయుటకు గాను సౌతుబరో సంఘ నివేదికములు ప్రకటింపబడినవి. ఈ సంఘములవారు తయారు చేసినవిషయములు పడెంద క్రిందట మార్చె సంస్కరణముల కన్నను అతివిపులముగా నున్నవి. సంఘములలో మొదటిది నియోజక వర్గముల విషయములో వినిపినది. 60 లక్షలమందికి ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యములిచ్చుట కీసంఘమువారు నూచించిరి. ఇందులో ననేకులకు ఆంగ్లభాషా పరిచయము కానరాదు. ఇచ్చటికా సన సభా సంఘములకు 88 వేల మంది వోటర్లు మార్చిమే గలరు. సౌతుబరట్టి ఎన్నికయోగ్యతలు నిర్ణయించబడును. మోగలు చక్రిగర్లు వర్గముల ప్రకారము లాంధ్రులవిద్య జిల్లాలనుబట్టి గావు నియోజకవర్గము లేర్పాటుచేయబడును. ముసల్మానులకే గాక సిక్కులు, భారత కైత్రువులు, యూరోపియనులు, యూరోపియనులకు సాంఘిక పాత్రిభిభ్య మియబడును. శ్రీపాత్రిభిభ్యము నిరాకరించిరి. వైస్రాయిగారి కాసనసభలో ఎన్నికలచే నియోజకవర్గముల నభ్యులు 80వందల యుండగలరు. రెండవ సంఘమువారు సార్వభౌమిక రాష్ట్రకృత్యముల కేయే అధికారులను నీయవలయునో అను విషయము నాలోచించిరి. ఒకసాంకేతికనూత్రియమిది సంఘము లెంతయోకష్టమైన పనుల నిర్వహించినది నివేదికలవలన తేలగలదు. ఇకనుండి విషయమునపార్లమెంటు వారుపనిచేయవలసియున్నది. మాంటుఫర్డు చెప్పెద ప్రకారము ఆంగ్లయిండియా భయపడి దానిని నామాతకష్టము చేయుటకు సర్వవిధముల వనిచేయుచున్నది. భారతజాతిలోని నిష్టకాఖవారు సయితము అనేక కారణముల వలన దానికి వ్యతిరేకముగ నున్నారు. బాధ్యతాయుత పరిపాలనను భారతజేతమున కిచ్చినగాని లాభములేదని మాంటుఫర్డు గారు కామన్వ సభవారికి సచ్చకెప్పువలసి యున్నది.

నెంటునిహోల సింగుగారు కామన్వితల పత్రికకులందను నుండి ఇటుల వ్రాయుచున్నారు.

సౌతుబరో నూచనలు ప్రజాసామ్యము నభివేంచు ఆంగ్లయు తెవరును నామోదించలేదని నామోదటి అనుభవములనుబట్టి చెప్పులను. ఆనూచనలు భారతజేతమున అధికారవర్గమును తీసివేసి ద్వీప్రభుత్వముల సంస్థాపింపగలవని కర్మము పెట్టెదగుగాని నాతో చెప్పిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1919-వ సం॥ జూలై నెల 14-వ తేది

శనివారము.

సంస్కరణపు బిల్లు

మాంటాగూగారు, రెండవరిడింగు సందర్భమునందు దెలిపిన యంతములు, విశేషభాగ మిది వరకు తమ వివేచక యంతును పిమ్మటగావించిన ప్రసంగములందును కడుదూరము ముచ్చటించబడినవే గాని నూతనము గావు. కాని, రాష్ట్రీయప్రభుత్వములుద్వార్య కభ్యుత్పన్నతయై బాడివెడలుటచే, వీరింతమూర మూలదృఢిని సమర్థించవలసి వచ్చెను. బిల్లు మూలనూత్రములను మాత్రమే దెలుపును. వివరములను పూరించుటకు నిబంధనలు గావించబడును. పార్లమెంటు సభ వారా వివరముల నిపుడే శాసనము మూలకముగ నిర్ణయింపవలెనని వట్టు బట్టుచో, అటుల గావించబడును. కాని, వివరములు మాత్ర మభివృద్ధి కవకాశ మిచ్చునవిగ నుండవలెనని మాంటాగూగారు గోరుచున్నారు. నిబంధనల నేర్పరచువద్దతి, పార్లమెంటు సభవారిచే నెల కొల్ప బడుట సంశ్చిత్తికరముగ నున్నది. భారతీయులను మాంటాగూగారు వివిధజాతులలో పేర్కొనుట, ఒకసభ్యునికి వింతగదోచి, "జాతులా" అని ఆశ్చర్యముతో ప్రశ్నించెనట. ఇందుకు మాంటాగూగారు చక్కని ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. హిందూదేశమునకు, నానా జాతుల సమ్మేళనమున స్థానమొసగినపుడు, యింకను కొందరు భారతజాతియొకటి లేదను మూర్ఖమును విడువలేకున్నారు. హిందువు లొకజాతిగాక జోయినను, బాధ్యతా ప్రధానముచే వారికి జాతి యత యలవడునటుల గావించుట తమ విధియని మాంటాగూ గారు దెలిపిరి. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు, తమకింకను నిరంకుశాధికారము నాశించుచు, ఇండియా ప్రభుత్వాధికారమును తొలగించగోరుచున్నవి. కాని, మాంటాగూగారు దెలిపినటుల, ప్రజలకు స్వపరిపాలనము నొసగనిది, రాష్ట్రీయప్రభుత్వములపై గల యంతుశము దీసివైచినచో, ప్రజలబాధ లినుమడించును.

ద్వంద్వప్రభుత్వ స్థాపనముచే, ప్రజలకు కొంత స్వపరిపాలనము మెసగ వీరంగీకరించిరి. కాని, రాష్ట్రీయములకు సంపూర్ణ న్యాయత్ర్య మొసగుటకు, మాంటాగూగారికి గల యభ్యంతరము లేవియో దెలియకున్నది. నెమ్మది నెమ్మదిగ స్వపరిపాలనాశీతా నొసగుటచే నుపయోగ ముండదు. ప్రజలు మొదట కొంతపొరబడినను, అనుభవము మీద వారే తమ తప్పులను దిద్దికొనగలుగుదురు. అట్టి ప్రమాదములకు భోనుగానిది, ఏజాతీయు నభివృద్ధి గాంచజాలదు. ఈ సత్యమును సర్ బి. పుల్లరుగారు గుర్తించి లండను ప్రెస్సుపత్రిక కీటుల వ్రాసిరి:

"నిర్బంధములే పరిపాలించుట కిష్టములేనియెడల, హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమును కొంతకడి ప్రసాదించవలెను. మాంటాగూ సరేదీకపు మాననము, మిగుల కష్టముగ నున్నది యంగీకరింపక దప్పదు. ధైర్యముతో యుండుట జనుటయే మిగుల లాభకరమని తోచుచున్నది. ప్రతిరాష్ట్రీయ జనుడు గవర్నరుగారితో కలసియుండేది యిరువురు కార్య నిర్వాహకసభ్యులలో సొకరు శాసనసభవారిచే నన్నికొనబడవలయుననియు, శాసనసభకు బాధ్యతను వహించుట తమ యద్యోగమును నిర్వహించవలయుననియు, నిర్వరముల యుక్త

ముగనుండును. ఇందువలన అపాయములు లేకజోలేదు. కాని, రాజకీయ సంబంధమును ఏమార్పయినను, అపాయరహిత మగ నుండజాలదు. భారత రాజకీయ సంస్కారము, అధికారము వహించునపుడు, మిగిలిన యద్యోగములకు తోడ్పడి ప్రజాభ్యుదయమునకై కృషి నలుపుదురని అనుభవము దెలుపుచున్నది. ఇట్టి విషయములలో, ఆ నుభవ మే ప్రధాన నిదర్శనము."

శాంతిస్థాపనా బాధ్యతను ప్రజల కిప్పుడపుడే విడువగూడదని, మాంటాగూగారు దెలుపుచున్నారు. కాని, శాంతిస్థాపనముకట్ల సధికార వర్తమువారి చర్యలు దేశమునం దెంతటి యలబడి గలిగించెనో గమనించిన, వెంటనే ప్రజల కీ బాధ్యత నొసగుట యవసరమని గ్రహించవచ్చును. మదుర కల్లోలము, పిమ్మట జరిగిన పంజాబు కల్లోలము, అధికారవర్గ పాలనాసాక్ష్యమునకు నిదర్శనములు గాజాలవు. ప్రజాప్రభుత్వములు సాధ్య మగునంత వరకు, ప్రజల కియ్యవ్వముగు చర్యలకు గడంగవు. అందుచే కలవరము జవించుట కవకాశముండదు. అట్టి యవకాశ మొకవేళ గలిగినను ప్రజా ప్రభుత్వము, ప్రజల మనోభావములను గుర్తెలిగియుండుటచే, కలవరమును సామ్యపద్ధతులతో నడచుటకు శక్తిగలిగియుండును. లాండు రివిన్యూను ప్రజలవరము జేయుట కేల వీలు లేదో తెలియకున్నది. సర్ ఎస్. శంకర్ నాయుడుగారు తమ భిన్నాభిప్రాయ ప్రచురణమున, లాండు రివిన్యూ ప్రజలవరముగలు ఎంతటి యవసరమో సవిస్తరముగ జూపియుండెను. లాండు రివిన్యూను, అధికారవర్గమువారు తమ యిచ్చవచ్చినటుల పోచ్చించుచుండుటచే, భూములను బాగుపరచి ఎక్కువ పంటను పండించుటకు రయితులకు ప్రోత్సాహము గలుగుటలేదు. రివిన్యూ సెటిల్ మెంటు పద్ధతి రయితుల క్షీణతకు కారణముగను, భూస్వామ్యమును రయితునుండి దీసివైచి రాజ్యాంగమువరము జేయుచున్నది. ఇంతియగాక, ప్రజాయత్త శాఖాభివృద్ధికి ధన మధికముగ గావలయు ననుట నిర్వివాదాంశము. అట్టితరీ, లాండు రివిన్యూ నయినను ప్రజలవరము జేయనిది, ప్రజాయత్త శాఖాభివృద్ధికి ద్రవ్య సమృద్ధి చేకూరజాలదు.

బిల్లునందు, ఇండియా గవర్న మెంటువారు సూచించినటుల, రెండు ప్రభుత్వములకు ప్రత్యేక కోశపు ఏర్పాటున్నదో లేదో, మాంటాగూగారి యుగన్యాసముబట్టి తెలియుటలేదు. కాని ప్రసంగపు ధోరణిబట్టి ప్రత్యేకపు ఏర్పాటు లున్నటుల గాన్పించదు. అయినను, బిల్లును పరిశీలించువరకు యిదమితమని తెలుపుటకు వీలులేదు. ఉభయ ప్రభుత్వములను పరిపాలనా వ్యవహారములను కలసి యోచించుట కవకాశ ముండవలెనని మాంటాగూగారు తెలుపుచున్నారు. కాంగ్రెసు లీగు విధానము గూర్చి, మాంటాగూగారిదివరకు గావించిన విచుర్వనలనే తిరిగి ఏకరువుపెట్టిరి. కాంగ్రెసులీగు విధానమున కార్యనిర్వాహకసభ శాసన సభవారిచే దొలగింపబడుటకు వీలులేకుండునని, మాంటాగూగారి రభ్యంతరము జాపుచున్నారు. కాని, నిజమాలోచించిన శాఖాభివృద్ధిసముతో నిమిత్తములేకుండ ఇండియా ప్రభుత్వమునందును, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందును స్వపరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టుటకు కాంగ్రెసు లీగు విధానము చక్కని ఏర్పాటుల సూచించెను. కాని ప్రాతిగిలి, మరుపు దగులుచున్న ఆ విధానమును సమర్థించుట కిప్పుడు బూనుకొనుట, ప్రయోజన విరహితము. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములవారి విధానము ప్రజలకు బాధ్యత నొసగకుండుటచే దానినవలంబించుటకు వీలులేదని మాంటాగూగారు త్రొసివైచిరి. ఇండో బ్రిటీషు సంఘమువారు తయారుజేసిన అమూల్య

మగు రాజకీయ విధానముగూర్చి మాంటాగూగారు దెలిపిన నిరసనము మిగుల యుక్తముగ నుండుటచే, దాని నిట నుదహరించెదము:

"20-క ఆగస్టు ప్రకటనము నఫలమగుటకు వీరికిష్టము లేదని సూచించబడినపుడు, ఇండోబ్రిటీషు సంఘమువారికెక్కడ లేని ఆగ్రహము లిగెను. ఈ సంఘమునకు పార్లమెంటు నిర్ణయమును ప్రేరేపించగల శక్తిగలదని భారతీయ ప్రముఖులు భ్రమపడుటచే, నవ్వచుధికముగ గలిగినది. ఈ సంఘమువారు తయారుజేసిన విధానము అధికారవర్గపు విధానము. అధికార వర్గమువారి శాశ్వతముగ కొరవడు వారిని కొండ నెక్కించుటకును, యీ విధానము తయారుజేసబడినది. రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారిపై, శాసనసభకు గాని, ఇండియా ప్రభుత్వమునకు గాని, ఇండియా ఆశీసునకు గాని అధికార ముండగూడదు. భావికాలపు సిడెక్ హామును, వైసారి యధికారమునకు గాని, క్రిందివారి విమర్శనకు గాని అనుగాకుండ, నిరంకుశముగ రాజ్య జేయవచ్చును. ఇది బాధ్యతాముగ ప్రభుత్వస్థాపనమున కేటుల తోడ్పడును?.....బ్రిటీషు సివిలు సర్వీసు అధికారిని తొలగించి, వాటిస్థానమును ఇండియా సివిలుసర్వీసు యద్యోగిని నియమించినంత మాత్రముచే నేమిలాభముగలుగును? మండలాధికారి తొలగిపోవలయునని భారతీయులయినను అంగీకరింప బూనదు. ఇదియే భిన్న విధానమగునో, దీని శేషాశ్రయ లక్ష్యపెట్టక బిల్లును యథావిధముగ నంగీకరించుట శ్రేయస్కరము."

మాంటాగూగారి యుగన్యాసము చాలవరకు ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును సమర్థించుట తోను, ఇండోబ్రిటీషు సంఘచర్యలను నిరసించుటతోను సరిపోయినది. లండను ప్రెస్సుపత్రిక జాయింటుకమిటీవా రేటులయినను ద్వంద్వపద్ధతిని కడుజాగరూకతతో పరిశీలించవలయునని, హెచ్చరించుచున్నది. దీని యుద్దేశ మెద్దియో గ్రహించుట సులభము. మాంటాగూగారిటీవలి కాంగ్రెసుసభా సూచనలగూర్చి ప్రసంగించి యుండలేదు. ఇండో బ్రిటీషు సంఘసూచనలే వారి మనోదృష్టికి ప్రాముఖ్యముగ దట్టియుండవలెను. రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల తోబాటు, ఇండియా ప్రభుత్వమున గూడ స్వపరిపాలనము బ్రవేశ పెట్టవలయునని కాంగ్రెసుసభ గోరుచున్నది. ప్రజలందరకు నయివ్వ మగు రాలెటు బిల్లులవంటి బిల్లులనికమీద సామాజ్య శాసన నిర్మాణ సభలో ప్రవేశపెట్టుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమున కధికార ముండగూడదు. ఇక్కార్యము, ఇండియా ప్రభుత్వము గూడ కొంత వడియయినను ప్రజలకు బాధ్యత వహించిన గాని, నెలవేరజాలదు. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలన మొసగి, సామాజ్య ప్రభుత్వమున శాఖాభివృద్ధిసము గావించిన గావించవచ్చును. కాంగ్రెసు ప్రతినిధు లీ తరుణమున ప్రజాభిప్రాయమును ఆంగ్లప్రజల కసందిగ్ధముగ దెలిపి, పార్లమెంటు సభవారు హిందూదేశ శయముల కనుగుణ్యముగు సంస్కరణపు బిల్లును మాత్రమే అంగీకరించునటుల, శృషి నలువవలయును. ఈ పని నెలవేలుటకు స్వల్పవ్యవధి మాత్రమేగలదు. దీనిని మనప్రతినిధు లెంత సవ్యముగ నుపయోగించిన, దేశమున కంతటి ప్రయోజనము గలుగును.

హిందూదేశము: అశాంతి

ఆంగ్ల దేశమునం దుండెడి భారతీయులు, ఆ దేశపు పత్రికలందు సామాన్యముగ వ్రాయుట యరుదుగ నుండును. భారత దేశాభిప్రాయము నెప్పటికపు డెరుకపరచుటకు వీరు పూనుకొనరు. నెంటునిహాలు సింగు గారు మాత్రము, చాల కాలమునుండియు ఆంగ్ల దేశ పత్రికలకు వ్రాయుచుండిరి. ఇటీవల భారతీయులు కొందరి విషయమై సంచలనము గనబడుచుచున్నారు. డాక్టరు ముత్తూ

గారు నేషనుపత్రికలో రాలేలు బిల్లుల గూర్చి ఎటుల వ్రాసియుండిరో, నిదివరకు తెలిసియుంటిమి. నేడందిన నేషనుపత్రికలో కే. జి. యస్. మీనన్ గారు హిందూజేతిమందలి లాభాంతి గూర్చి భావ పూరితముగ నీ క్రింది లేఖను వ్రాయుచున్నారు.

“హిందూజేతి మిగుల సంక్లిష్టముగానుండి కొంతా దెబ్బలు, ఉరికిములు, బాంబుల ప్రయోగములు మొదలగు కర్తవ్యముల ద్వారా ముగియబడుచున్నది. ఈ జేతిమందలి నివసింపని భాగ్యవంతుల హిందవత్వమును మానము విహించియుండుట నాకాశ్చర్యకరముగ నున్నది. కాంతిభావమున కెక్కిన భంగము కలుగునో యని, ఎంతో వారు తమ భావోద్వేగము నడచి కొని ప్రకర్షించిరి. కాశ్చర్యకరముగా నొక పక్షమువారు మాత్రము, అంగ్లజేతి ప్రతినిధులగుటగూర్చి వ్రాయుచు, కొంత విచారము గలిగించుచుండిరి. భారతీయులు దుర్మార్గులనియు, జర్మనులతో సమానమనియు, వీరిని జర్మనులతో జేరుటకు ఇందియా ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపక, కాలేలు కాననమును గావించినందువలన, కలవరము గావించుచున్నారనియు, ఈపత్రిక వ్రాయు సాహసించెను. రాజధక్తిపూరితములై విచక్షణజ్ఞులముగల భారతీయులు, అరాచకము నడచుటకు ద్వేషించుటకైనా కాననమునై తిరుగబడిరని దెలుపుట, హిందూజేతిను సమానమింటును. బ్రిటిషువారి విజయమునకు తమకర్తవ్యమును భారపోసిన జాతివై నిట్టివాళ్ళవలన ముగింద యగును. పొట్టిను జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికాలలో భారతీయులొనర్చిన సహాయము చుటకును కాకముందే యిట్టి వాళ్ళా నమున పత్రికలలో వెలువడుట మనోవ్యభక్త కారణమగును. పోలీసువారికి, ఆపరిమితముగ నధికారముల నికానమిచ్చుటకే, భారతీయులు దీనికొడబడకున్నారని. ఇందియాలోని పోలీసువారిని, అంగ్లజేతిమందలి పోలీసువారితో పోల్చుటకు విలులేదు. ఈజేతిమందలి పోలీసువారు, ప్రజల సేవకును, హిందూజేతిమందలి పోలీసువారు పాదులకు యజమానులు. వీరివర్తనలను వివరించుటకు, న్యాయస్థానములు దప్ప, కేరొకసాధనము గానరాదు. ఇందుచే పోలీసువారికి నిరంకుశాధికార మిచ్చిడి కాననమునకు, భారతీయులందరను అసమర్థుల గణపరచిరి..... ఇందియా ప్రభుత్వములగుర్చి బ్రిటిషు వార్ల మెంటునధికారము ఉపేక్షాభావము వహించుట యం దాశ్చర్యమెద్దియు లేదు. కాని విచారములగు ప్రజలవై ఆకాశిమానముల నుపయోగించుపద్ధతి గూర్చి, అంగ్లజేతిమందలి దెక్కడను అసమర్థుల వెలువడకుండుటకు కారణము తెలియదు. ఇట్టి ఉపేక్ష పెద్దజాతికి తగియుండలేదు. విచక్షణ జ్ఞానము గల భారతీయులెల్లరుగ దౌర్జన్యమున నిరసింపెదరు. అందుచే ప్రజల యభిమానములేని దౌర్జన్యమునకు హిందూజేతి మన స్థానముండలేదు.”

సప్రసక్తము బుట్టించుట

సంగ్రామ కురిసియున్న మద్రాసు ప్రభుత్వము వారిలో గూడ నూతన వికాసము గలిగించెనని మాంటాగూగారు చలోక్తిగ చెప్పగ, పార్లమెంటు సభ్యుల సమ్మతి. మాంటాగూగారి వాగ్దేయములు మెల్లెందు ప్రభువుగారివై సభిమానము వహించిన జప్తిను మెయిలుపత్రికల నుద్దేశపూరితముగా వించినవి. జప్తిను పత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది.

“మాంటాగూగారు మద్రాసు ప్రభుత్వమును తన అపహర్యమునకు నేల గురిచేయవలయును? మెల్లెందు ప్రభుత్వము కొందరిని నిర్బంధమున నుంచుటయు, పిమ్మట వై యధికారుల యుత్తరువుచే నిర్బంధములను విడిచిపెట్టవలయును, సంధి వింది యుండెను. మాంటాగూగారిందుకు పరిహాసముగ మాట లాడుచున్నారా? అప్పటి ప్రభుత్వాధ్యక్షులగు మెల్లెందు ప్రభువుగారు ఉపన్యాసము జరుగుచున్నపుడు ప్రభువుల గ్యాలరీలో ప్రేక్షకులుగ నుండ నుండిరి. తన స్నేహితుడు చెప్పినదే మాంటాగూగారు తిరిగి పలుకుచున్నారేమో? మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయములు పూర్వ చారానుగుణ్యముగ నుండినమాట నిజమే. ఇకముందును అటులే యుండవచ్చును. కాని రాజధానియందలి నిజమగు ప్రజలు పోల్చుననున్నారు. హిందూజేతిమందలి, మద్రాసు రాష్ట్రమున కలిగిన ప్రజాప్రబోధ మితరరాష్ట్రములలో గల గలేను. బ్రాహ్మజేతియు తమ నామకల నింత పట్టుదలతో నేరాష్ట్రమునందును వెల్లడింపలేదు. తనబిల్లును పార్లమెంటు

సభయందు వెలులెట్టులో కాననమగునటుల జేయుటకు మాంటాగూగారి సమస్యను తాత్కాలికావసర వృద్ధితో జూచుచున్నాడు.”

మద్రాసు మెయిలుపత్రిక కోపము బూని యీ క్రిందివిధముగ దూషణకు గడంగినది:

“మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిని, మాంటాగూగారిని తప్ప తప్పింప మాంటాగూగారికన్న తక్కువ జంతువ యొకటి చదివావు నీచాముపట్ల నిటులనే ప్రకర్షించెను. కాశ్చర్యకరముగా తన బిల్లు అధికారవర్త ప్రతినిధులము నిటులనే సంక మొందించునని, యభిప్రాయపడుచున్నటుల ఎంచెదను.”

కాళీనాథరాయుగారు: విమోచనమార్గము

బ్రిటాను పత్రికానికతులగు కాళీనాథరాయుగారివై మార్షలు కోర్టువాదాచే రాజద్రోహ నేరముక్రింద వత్సరముల కఠినితీక్షణ విధింపబడెను. మార్షలు లాక్రింద, రాజద్రోహ నేరమును విచారించుటకు ఏయందరని జి. పి. యస్. శివ స్వామి అయ్యగారు హేతువుగా వ్రాసియుండిరి. ఇదిగో, మార్షలుకోర్టువారి తీర్పు సన్న్యముగ లేదని, జేతీయపత్రికలు సవరించియుండెను. గాంధీ గారి విషయమై యంగుయిండియా పత్రికలో చర్చించిరి. ఇది యిటులుండ కఠినతీక్షణకు లోనుగాలేక, రాముగారు జబ్బుపడిరని, అంగ్రహానుగారు వ్రాయుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో వారిని సామాన్య న్యాయస్థానములందు తిరిగి విచారించుట గాని, లేనియడల, ప్రభుత్వమువారు కరుణించి విడుదలుగాని భావ్యముగ నుండును. క్రొత్త లెట్టి నెంటు గవర్నరుగారు తమ యాదార్యమును కనుకరచెదరని తలంచితిమి. కాని మార్షలుకోర్టువారి తీర్పుతో జోక్యము కలుగజేసికొనమని, లెట్టి నెంటు గవర్నరుగారు దెలిపినటుల తంత్రీవార్తలలో గలను. ఈవార్త మిగుల యాశాభంగకరముగ నున్నది. ఇప్పుడు ప్రతి వట్టణమునందును సభలను జేసి రాజప్రతినిధికి కాళీనాథరాయుని విడుదల చేయుటకై విన్నవములను బంపుట యవసరమని గంధముమాత్మకు వ్రాయుచున్నాడు. కాన నాంధ్రజేతీ సోదరు లందరును వారి విధ్యుక్తమును నేమరికను నిర్వహించెద రని నమ్ముచున్నాము. కాళీనాథరాయుగారి నారోగ్యులుగా నున్నందున నీ ప్రయత్నమును వెంటనే చేయుట యవసరమని తిరిగి హెచ్చరించుట యవసరము.

తిలకుగారి యువన్యాసము

కాక్ స్టన్ హాలులో తిలకుగారిచ్చిన యువన్యాసమును “నేషను” పత్రికలో నొక విలేఖరి యిటుల వర్ణించుచున్నాడు.

“హిందూజేతిమందలివాడుల నాయకుడగు తిలకుగారిని వినుటకు, ఎల్లరువచ్చెనేరి. కాలుసెప్పవలస నిలువకుట క్రితక, తిలకుగారు మాకునియేయుండిరి. మహారాష్ట్రబ్రాహ్మణులు ధరించెడి ఎటుల జరితలగుడ్డను ధరించి, తమ నూటివాక్యములతోను మహోత్సవలతోను, తిలకుగారు స్వపరిపాలనోద్యమముగూర్చి మాచ్చటించిరి. 12 సంవత్సరముల క్రిందట, పూవావద్ద కింగుపర్వతద్వారావై నేను తిలకుగారితో కలసియుంటిని. వాటిలో నాయకులవర్తనలను తిలకుగారు కారాగృహమున గడపిరి. అందుచేనపుడు చిక్కిపోయి కృష్యుగ గానించుచున్నాడు. కాని, కట్టడలలోమాత్రము ఎట్టివాళ్ళు గానింపరు. నూరలలో జరిగిన కాంగ్రెసు కలవరమునకు బిమ్మట నేను మార్చి నెంటులో జూచినపు డెటులుండెనో, యిప్పటికి నటులనే యున్నాడు. పదివేలమంది కోశేష్టధారులగు ప్రతినిధుల కల్లాలము నెదుర్కొనుచు, నూరలనుండు తిలకుగారు భారతవక్త్రధారులై నిలువబడిరి. ఈ యువకుల దౌర్జన్యమునండి ప్రతిబుద్ధిని కాపాడుటకై కోర్టుగారు తనకరముల సాచెను. ఇంతటిలో, ఒక మహారాష్ట్రాదు తన పాదరక్ష నెగురవైచెను. అది నాకక్కనన్న మిశవాద నాయకునికి తగిలినది. వెంటనే అతివాదులు కెరటమురలేతమ కట్టలతో నేరికవై వెక్కిరి. జాతీయ మహాసభ యిటుల అందరందరయగుట నేగాంచిరి. సాధనముల గూర్చి యీవ వ్యధాభిప్రాయములు గల పక్షములను సమీక్షించి, వివేచితోత్సాహ మెట్టికలవరమున కిప్పునో గ్రహించుట కిందర్యము చాలెను.”

పేటెంటు

1918 సంవత్సరమున, క్రొత్తకల్పన లభిక మయినను, సంగ్రామము మూలమున ఎక్కువభివృద్ధి గానించలేదు. పేటెంటును 644 దరఖాస్తులంబుడెను. వీటిలో 412 విజేతములనుండియు, 232 హిందూజేతియు నుండియు సంపదపినను, వీటిలో భారతీయుల నామములు లేవు. 77 టిలో మాత్రము భారతీయుల నామములు గలవు. ఈ సంఖ్యజూచిన, పరిశోధనకు భారతీయుల కవకాశముగాని, ప్రోత్సాహముగాని, చాల తక్కువయని స్పష్టమగుచున్నది.

జాతీయ విశ్వవిద్యాలయము

మదనపల్లి కలాశాల.

మదనపల్లి జాతీయ కలాశాల ప్రిన్సిపాలు ఎఫ్. జి. పియ్యు బి. ఏ. ఎఫ్. ఎస్. యు గారు మాటలు వ్రాయుచున్నారు:

ఉత్తరాతీయ కలాశాల జూలై నెల 1-న తేదీ మంగళవార మదము 8 గంటలకు తెరవబడును. జాతీయవిశ్వవిద్యాలయపు బి. ఏ. బి. ఎస్. కీ పరీక్షలకు విద్యార్థులను తీర్చుచేయు కలాశాలలో మదరాసురాజధాని కిదియొకటి యేగలదు. కలాశాలలో ప్రవేశించు విద్యార్థులు ప్రిన్సిపాలుగారికి దరఖాస్తులను వెంటనే బంపుకొనవలయును.

కలాశాల కనుబంధముగా నున్న జాతీయ ఉన్నత విద్యాలయము శేపు 16-న తేదీ సోమవారమునాడు మదము 8 గంటలకు తెరవబడును.

కలాశాల హస్తజలలో జేరదలంచుకొనిన విద్యార్థులు కలాశాల, ఉన్నత విద్యాలయములు తెరువబడి కొక దినము ముందుగ నే మదనపల్లికి వచ్చియుండవలయును.

తేనాంపేట హైస్కూలు

జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమునకు ఆనుబంధముగా మైలాపురమునకు చేరవనన్న తేనాంపేటలో నెలకొల్పుబడి యున్న జాతీయ ఉన్నత విద్యాలయము మొన్న సోమవారము 9-న తేదీ తెరవబడింది. ఒకవారము దివ్యులవరకు విద్యాలయమున విద్యార్థులను చేర్చుకొందు. జాతీయవిశ్వవిద్యాలయపు ప్రవేశపరీక్షరక విద్యాలయమున విద్యరకబడును. దూరప్రవేశములనుండి కచ్చు బాలుర సౌకర్యములకు గాను విద్యాలయ ఆవరణములోనే ప్రత్యేకముగా హస్తజల గలదు. విద్యాలయమున చేరదలంచువారు ప్రధానోపాధ్యాయులగు జి. వి. నుబ్బారావు పంతులు ఎం. ఏ. ఎఫ్. ఎస్. యు గారికి (నుద్దమగార్లన్న తేనాంపేట మదరాసు) దరఖాస్తులు పెట్టకొనవలయును.

వాణిజ్య శాఖ

జాతీయ విశ్వవిద్యాలయపు వాణిజ్యశాఖ జూలై నెల 7-న తేదీ తెరవబడును. జాతీయ విశ్వవిద్యాలయపు వాణిజ్య శాస్త్ర దిగ్విపరీక్షకు ఇచ్చట కక్షణయూచుబడును. ఈశాఖకు బారిష్టరు ఎస్. రాజగోపాలముగారు అధ్యక్షులు. కలాశాల ఆవరణములోనే హస్తజలము. ఈశాఖలో జేరదలంచుకొను వారు విశ్వవిద్యాలయపు ప్రిన్సిపాలు జి. ఎస్. ఆరండేలు ఎం. ఏ గారికి దరఖాస్తులను బంపుకొనవలయును.

పత్రికానిర్వహణశాఖ

క్రొత్తగా జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమున కనుబంధముగ పత్రికా నిర్వహణ శాఖ యొకటి నెలకొల్పుబడినది. ఇందు పత్రికా నిర్వాహక వ్యాపారకార్యము లన్నియు (జర్మలీనం) విద్యార్థులకు నేర్పబడును. ఈశాఖలో ముద్రేందు చదివినయెడల విశ్వవిద్యాలయపు బి. జి. పట్టము నీయవకును ఈశాఖకు చెవగకు సంబంధించు ఎం. ఏ. ఎఫ్. ఎస్. యు గారు అధ్యక్షులు. బారి ఆరండేలు, జి. ఎస్. ఆగమ్మి; గార్ల మున్నగువారు ఉపాధ్యాయులు. ఈశాఖలో చేరువారు నయితము విశ్వవిద్యాలయపు ప్రిన్సిపాలుగారికి దరఖాస్తులనుబంపుకొనవలయును. ఈశాఖ జూలై నెల 7-న తేదీ తెరవబడును.

నిన్ను జాతీ ఉద్ధారణసంఘము: ఈ నెల 15-న తేదీ ఆదివారం ఉదయముకి గంటలకు నిన్ను జాతీ ఉద్ధారణ సంఘమువారి వ్యాసరవాడి హాలులో సి. రంగనాథమచెట్టి అయ్యగారివలన “సోఫిటకము” ను గూర్చి ఉపన్యాస మియ్యబడును.

ఇండియా సంస్కరణముల చట్టము

పార్లమెంటు సభలో రెండవ సారి చదువబడుట.

మాంటాగూ గారి ప్రసంగము.

(నిన్నటి రోజువాయి)

శ్రీ శుభ్రము:—“కాతీయా?”

మాంటాగూ గారు:—ఇండియా జాతీయ లోక జాతి వారైనా కాదున్నా (కమాన్వెల్త్) వారైనా ప్రభుత్వము వారికి గాదును మనము వాగ్దానము చేసితిమి. సామాన్యసభ యందు ఆధిపత్యమును బట్టి ఇండియాకు గూడ ప్రాతినిధ్యము నిచ్చితిమి. కానా జాతీయమునందు ఇండియా జాతీయము ప్రధానభూమి మిశ్రమిడినది. కాన జాతీయతానికై కట్టి నిరోధములన్నీ వానిని తొలగించి వానిని జేబువచ్చుట మన ప్రధానకర్తవ్యము. చక్కని పరిపాలనమును కాంచి కొంత సంవత్సరములకు అనుకూలములగు ప్రతిష్ఠాపనములను ఇండియా జాతీయమునకు చేర్చుచుంటున్న మనము జేయదగినది. ఆ జాతీయము నొక సంస్థానముగా మన ముందుకొనదగిన గాని ప్రత్యేక జాతీయముగా పరిగణించ నవసరము లేదని యీ సభలోని సభ్యులలో నొకరైన తలచుచున్నారని ఆ దృక్పథమునుండియైనా వా రామోదించబడిన గూఢన లీచట్టమును చాలగలవు. అది అధికారవిభజనము చూపు గునవి. ఇండియా దొరతనము నుండి రాష్ట్రీయ దొరతనములకు అధికస్వాతంత్ర్య మియ్యబడవలెనని ప్రాయశిమార్పక తేర్చున గూడ గతరెండు దశాబ్దములలో గాఢ గోచరించలేదు. ఈ విషయమున సంవత్సరముల నేటికదించి. ఇండియా చంద్రవర్ణ ప్రభుత్వము వారిపద్ధతులను వెలకయో ఆలస్యము జరుగుచున్నది. ఎన్నియో యిట్లుంటున్నది. వారి పరిపాలనావర్ణ మెంతయో క్లిష్టము గనున్నది. మెక్లెన్ బుల్ మెక్లెన్ బుల్ మెక్లెన్ బుల్ భూసముద్రములకే చేరుచున్నది. బ్రిటిష్ జాతీయమునందుండి వారు ఇండియాకు పరిపాలనము చేయుచుంటుంటున్న చాల చాలసమయమునందుండి గాని తొలగించవలెనని కోరుచున్న పరిపాలనాసాక్షర్యము సౌలభ్యము నున్న గూఢన లీచట్టము బట్టియే కోరియుంటున్నదిగాని ఇండియా చంద్రవర్ణ పరిపాలనము తొలగించబడుటకు ముందు మరెంతవిధమున పరిపాలనమును అర్హతను సాధించునో సభ వారి రామోదించవలెనని నేను కోరుదను. ప్రస్తుత మున్న వానికంటె భిన్నములగు మరీ జేరినైన లోబడకుండ ప్రస్తుతము సంవత్సరముల పార్లమెంటుకు బాధ్యులగుట తొలగి యిండియా దొరతనము కేవలము నిరంకుశమునకు నడిచిపోనదిగాను. కాన అధికారవిభజనము నొకరైన ఇండియా జాతీయము ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వముగా చేయవలసివచ్చింది. ఇండియా దొరతనము ఇండియా జాతీయమునందలి ప్రజాప్రతినిధి సంఘమునకు బాధ్యముగా నుండి తీరవలెను.

చతుర్తము.

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు స్వతంత్రముగా నుండవలెను. ఆ ప్రభుత్వముల పరిపాలనమునై ఇండియా దొరతనమునకును ఇండియా చంద్రవర్ణ పార్లమెంటునకును ఎట్టి అధికారము నుండగూడదని ఎవరైన సంవత్సరముల వారిభావము నిరంకుశాధికారవిధానమును క్లిష్టములయ్యుచున్నది. మరీయునది క్రమక్రమాగత బాధ్యతాయుత పరిపాలనమునకు కేవలము ప్రతిపాదన మగును. బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును అధికార విభజనమును కలుగజేయవలెనని (ఈవిషయమున సంవత్సరముల నుండి) పార్లమెంటు ప్రతినిధుల అధికారము తొలగి ఇండియా ప్రజాప్రతినిధుల అధికారము బ్రతిబలవలెను. వారు తమ వ్యక్తి ప్రజాతనము నిర్ణయించుకొని ఆ వ్యక్తి ప్రజాతనము ప్రభుత్వములకు పరిపాలనమును నియోజకవర్ణమును కలిగింపవలెను. ఆ వ్యక్తి ప్రజాతనము మిశ్రమిడినది? స్థానిక పరిపాలన ప్రజాతనము బాధ్యతాయుత స్వతంత్ర పరిపాలన నుండవలెనని కొందరు నూచించిరి. సంయోగనిరోధమునందలి వివరముల ననుసరించి అది యిదివరకే జరుపబడుచున్నది. రెండు కారణములవలన వదిలించుట. మొదటిది సంయోగనిరోధమునందలి వివరములను నివేదించు ప్రభుత్వములలోనే నిశ్చయించెను. వారి నిపుడు మనమును జనత వారంభించుచుంటుంది. 25 వత్సరముల క్రితము చేయబడిన వాగ్దానము నిపుడు కట్టించుటవలన సర్వప్రపంచమనంద్రా మమునకు కలిగిన ప్రశ్నల క్షుద్ధము లభింపజాలరు. కాన స్థానికస్వతంత్ర పరిపాలనకుంటే కొంత మెచ్చుగా నియోజకవర్ణముల కిది యొక కారణము. రెండవది వారిపుడు క్రొత్తగా చేయబడిన పరిపాలన ప్రాయములేదు.

రాష్ట్రీయ వ్యక్తి ప్రజాతనము.

ఇదివరకు వ్యాఖ్యచేసిన ప్రకరణముల కేవలమునే యిట్లు దు వ్యాఖ్యచేసారు. ఈమధ్య నిర్మాణమునకు మూలాధారములు పొలితనే గాన వాని వ్యక్తి ప్రజాతనమునకు రాష్ట్రీయమునకు దృష్టిని మరలించవలెను. మొదటి ప్రభుత్వసంస్కరణ చట్టముల ఫలితముగ సర్వధికములను విద్యాప్రతినిధులు రాష్ట్రీయములకు చేపారినవి. మొదటి ప్రభుత్వ కాననసభలందు ప్రజాప్రతినిధులకు కొంతవర కనకాతమును కలిగించెను. నియోజకవర్ణమును చాల సమయమున గతవర్షమునకు అధికారము నియోజకము. కాని అట్టి కాననసభల నేర్పరుచుటవలననే స్వతంత్రపరిపాలనామోదమును ఆసక్తియు తీవ్రమయ్యెను. మొదటిమంట్ చట్టము ననుసరించి ఏర్పరుచబడిన కాననసభలకు మనము మరికొంత అధికారము నొసంగుట అనివార్యము. అకస్మాదమున గాన మేము రాష్ట్రీయములతో ప్రారంభించితిమి. ఇండియా జాతీయము స్థానికాధిపత్యమునకు రాష్ట్రీయముల వ్యక్తి ప్రజాతనముగ నుండగలవు. రాష్ట్రీయములతో కొన్నిటి విస్తీర్ణమును పరిపాలనము కేవలము కృత్రిమముగ నున్నది. అట్టివానిని ముందు సంపూర్ణముగ మార్చవలసి యుండున గాని అట్టిమాత్రు ఆయా ప్రజాతనములందలి ప్రజల అభిరుచుల ననుసరించి జరుపబడ వలెన గాని దొరతనము వారి కార్యనిర్వాహకుల యిష్టానుసారము జరుగగూడదు. ఇట్లు బాధ్యతాయుత పరిపాలనమునకు రాష్ట్రీయముల వ్యక్తి ప్రజాతనముగా గ్రహించుట కీసభ వారికి కలిగించిన నెట్టివిధముల కలుగునో? వానిని సంయోగనిరోధమునందు వివరించితిమి. వానిని నేను మరలనిపుడు బలపరచెదను. వానిని క్లిష్టపరచుటకు వలన యిండియా జాతీయము కట్టి బాధ్యము కలుగ నేరదు. వాని ప్రయోజనమునకు ప్రతిపాదనలకు వాదములు కానేరవు. అవాదములను మనము నిర్ణయించదగినవి. ఇండియా జాతీయము విద్య విస్తారముగ వ్యాపింపవలెను. ప్రజలలో బహు కొద్దిమంది ఘన విద్యావికారములుగానున్నారు. మెచ్చుచుండి కేవలము విద్యా విహీనులుగానున్నారు. జాతీయ విద్య విధానముగనున్నది. కేవలములకు జాతీయతవర్ణముల వారములను సాంప్రదాయములను ప్రబలముగనున్నది. వీనిని నిర్ణయించుటకు ప్రతినిధి ప్రతిష్ఠాపనములే రప్పించుటకుంటే యుక్తమ సాధనమేమియును కనబడుటలేదు. జాతీయ సంస్కరణకు నొసర్చు భారమున సమానభాగ్యతకు జాతీయముల కందరకును కలుగజేయుటకుంటే విద్యావ్యాపనమును సాంఘిక కార్యాచరణ వీక్షణు, జాతీయత కలిగిన నియమాలంభన నిరతిని కలిగింప జాలినది కేవలములేదు. ఇండియా జాతీయము మరీ నియమముల నల్లంపు నీయులు, వానికావ్యమును తొలగించుట కాలక్రమమున గాని సాధ్యముకాదు; గాని అట్టి కావ్యమును తగ్గించుటకు జేయబడు ప్రతిప్రయత్నము వలనను జాతీయత భేదము లుండినను ప్రజల కట్టి యిట్లుంటున్నది కలుగనట్టి కాలస్థితి లభించుట కదు చేయవలెనని యిండియా జాతీయము గూర్చి వ్రాసినవారందరును దొరతనమువారికి స్పష్టమరది. అది యిదివరకే ప్రారంభింపబడినది. పరిస్థితు లుండినవిల మార్పు కలుగలేదని తలంచుట అనివేకము. పూర్వవార వరాయణులగు (రాష్ట్రీయముల గూడ కట్టిన అన్ని పాఠుల వారితో కలిసి మూడవ తరగతి లైబ్రరరీలోనే ప్రయాణము చేయుచున్నారు. నైపులలో నన్ని వర్ణములవారును కలిసి భుజించిరి నేనలానివారు నాకు వ్రాసిరి. రాష్ట్రీయ వారి ఆగ్రహములవారు అంత్యవర్ణములవారికి చక్కని పరిస్థితులను కలిగించుటకు చాల ప్రయత్నించుచున్నారు. అంత్యవర్ణముల సాంఘిక సమస్యలనుగూర్చి క్లిష్ట పరిచయమున్నారు. వీనిని జిహ్వి జిహ్వి చూడ సాంఘిక సమస్యలనుకూలముగ పరిష్కరింప బడగలవని విచిత మగుచున్నది. ఎన్ని విధములన్నను వానినలికమించి ప్రజాప్రతినిధి ప్రతిష్ఠాపనముల నేర్పరచి ప్రతిప్రారంభించుటకప్పు ప్రజాసత్తాక సాంప్రదాయములను కలిగించుటకు నేరొక మంచిసాధనమేది యునులేదు. గాన నియోజకుల నేర్పరుచు ప్రధానసమస్య. ఈ సందర్భమున సౌతులలో సంఘమువారు చేసిన సహాయము నకు యిండియా దొరతనము యిండియా కార్యాయము పార్లమెంటు సభవారల వక్షమున నేను వందనముల నర్పించుచున్నాను.

50 లక్షలనుండి నియోజకులు

50 లక్షలనుండి నియోజకుల పేరులను సమానము చేయుట కేర్పరుచ బడినది గాని నియోజకులు నియోజించునట్లును నియోజకవర్ణమును ఫలితముగ గ్రహించునట్లును చేయవలసి యున్నది. నియోజన స్వాతంత్ర్యమునకు విలువను కలిగించుట వలననే యిది చేయవలెను. ఒకడు నియోజనము నర్పించినపు డేమియును జరుగనిచో మన మెన్నటికిని నియోజకులకు బోధింప జాలము గాన నియోజకుల ద్వారా నియోజకుల కధికారము నియోజకము. అట్లు చేసిన నియోజక వర్ణ మొకని నియోజించినపు డతడు కార్యములను నెరవేర్చు గలిగియుండుటయు ఆ కార్యముల ఫలితమునకు నియోజకులకు బాధ్యతగలటయును కూడ చేపూరును. అట్టిచో నట్లు నియోజించబడిన వాని నొకని తొలగించి ఆ స్థానమున మరల నియోజించబడగోరు మరెంతయు నియోజకులకు తగ్గింపజూగ వారి నిధులను బోధింప గడంగును. పార్లమెంటు ప్రజలసభవారి యొద్దనుండియు, ఇండియాలోనున్న వారి ప్రతినిధులయొద్ద నుండియును అధికారమును యిండియా ప్రజలకేము చేయుట కింకంటె వారిలేదు. నియోజకుల కోర్కెలను నెరవేర్చు బాధ్యులగుట కంగీకరించు వారిని సమకూర్చవలెను. విద్యాస్థితిని జాతిమత వివక్షతలకు బట్టి ప్రస్తుతము ప్రజాప్రతినిధుల పరిపాలనమునకు జేకాళుల నుంచదగునో నిర్ణయించవలెను. అంత అధికారము నొక్కసారిగా వారికేము చేయుట సరిగాదు. కాంతి సక్రమపరిపాలనా విషయములందు పారభూటులు జరుగుట విధి. నియోజకుల వాంఛిత సారముగ నట్టి కాళులలో సారంభమున పనులు జరుగక పోవుట చేపూరగలదు. భూమికిచ్చు కాళు చూపు గు వానిని ప్రజాప్రతినిధుల కేము చేయరాదు.

ద్యుంద్య పరిపాలనము.

ఇదివరకు నేను నడిచిన విషయములను సరిగ గ్రహించిన సభ్యులందరును అతిదానమును అతిసన్నా మని తీవ్రముగ నిరసించబడిన దివ్యయపరిపాలన నిర్ధారములను గూడ గ్రహించగలగుదురు. తప్పక యుంచదగిన కొన్ని కాళులనుమాత్రము పార్లమెంటు ప్రతినిధుల కేమును నుంచి కట్టిన కాళులను ప్రజాప్రతినిధులకేము చేయవలెనని నేను గ్రహించగలగునట్లు నాకితము బోధించినరీతి నే మిటు నేను బోధింప ప్రయత్నించుచున్నాను. భూధానసంఘము, ఇండియా కార్యాయసంఘములవారును ఇండియా దొరతనమువారును, ఇండియాలోని నిర్మాణ చంద్రవర్ణ మేముగూడ నిర్మాణమునే నిర్ధారణ చేసితిమి. ప్రభుత్వకాళులలో కొన్నిటి నిపుడు ప్రజాప్రతినిధులకేము చేసి కట్టిన వానిని పార్లమెంటు ప్రతినిధుల కేము చేయుచుంటుంటే క్రమక్రమముగ వానినిగూడ ప్రజాప్రతినిధుల కేము చేయుచుంటుంటే కర్తవ్యమని నిశ్చయించ బడినది.

మంత్రుల నేర్పరుచుట.

ఇట్లు ప్రజల కేము చేయబడిన కాళులను పరిపాలించుటకు మంత్రుల నేర్పరుచ వలసి యుండును. ఈ మంత్రులందరును నొక్క దొరతనముగ నే యుండవలెనా? రెండు దొరతనములుగా నుండవలెనా? ఒక్కదొరతనముగ నే యుండినచో దొరతనమునందలి మంత్రులందరును ప్రతికాళులను ప్రత్యేకముగను సాంఘికముగను గూడ బాధ్యులు కావలసి యుండును. ఒకమంత్రికి విద్యాకాళులను మరొకమంత్రికి రక్షకభటకాళులను నొకరొకరినకు వారిద్దరు నొక్కప్రభుత్వమున నే యుండురేని ఆరెండు కాళులలో జేరిన గూడ వారిద్దరూ నెవ్వరైన గూడ బాధ్యులుగాకరవచ్చును. అట్టిచో, వారిలో నెవరైన తమ కంగీకారము కానివిధానము ననుసరింపజేయవచ్చును. అట్లుగాక రెండు దొరతనములుగా విడదీయబడినచో మేము విద్యాకాళుకే గాని రక్షకభటకాళులకు బాధ్యులము గామని నియోజకులను నియోజకులను తెలుపుట మే గాక మా కేము చేయబడిన విద్యాకాళు నిట్లు బొగు చేసితిమి గాని రక్షకభటకాళు సరిగా నుండలేదని పార్లమెంటువారికిగూడ తెలుపుట కనకాతము కలుగును. అట్లు జరిగిన పార్లమెంటు వారి కాళుల గూడ మరి 10 ఏండ్లకు ప్రజాతనమును జేయుట కంగీకరింతురు. బాధ్యతను నియోజకులకును నియోజకులకును తెలుపుట కింకంటె మంచి మార్గ మేదియును లేదని నేను నమ్మెదను. దీనివలన ఒక ఆసరణలో రెండు భిన్న ప్రభుత్వము లేర్పడవలసి యుండును. అట్లేర్పడుట ఆసంగతము. కాన నిది కేవలము తాత్కాలిక విధాన మని మరెంతో సారి నొక్క చెప్పవచ్చును. సాధ్యమగు వరకే రివర్స్ లోనిది మరెంతో విధానముగ మార్చవలసి.

(అనుబంధము 1-వ పేజి చూడుము)

Indian Reform Bill.

Motion for the Second Reading.

Mr. Montagu's Speech.

[REUTER.]

LONDON, June 4.

The following is the continuation for Mr. Montagu's speech in the House of Commons on the motion of the second reading of the Government of India Bill:—

If the functions were separated into two Governments, the man who was responsible for education could tell his constituents that he was answerable for education, but was not responsible for the policy of the police, and their only way of modifying the police policy was to show the House of Commons the excellence with which they used their educational policy, so that in ten years, the House of Commons would transfer to them the police policy also. Mr. Montagu said he was of opinion that was the only way which we could make clear to the electorate and the individual exercising power on behalf of the electorate, the extent of his responsibility. The logical sequence to that argument would be two completely separate Governments in the same area, but that was impossible. Therefore, he re-emphasised that the basis of the whole policy was its transitional nature. They wanted to lead on to something else as soon as possible. If they had two Governments with two staffs, the net result would be that the people dealing with transferred subjects would never have anything to say on the reserved subjects, but in the reserved subjects were to become transferred subjects one day, it was absolutely essential that during the transitional period, although there was no direct responsibility for them, there should be opportunities for influence and consultation. Therefore although it seemed necessary to separate responsibility, there ought to be every possible room for consultation and joint deliberation in the same policy, and action together for purposes of consultation, deliberation and criticism, as the Bill provided in one Government, the procedure would be absolutely indistinguishable, but for the fact that it was transitional, and that at stated periods it was proposed to hold a Parliamentary enquiry into its working with a view to further stages. Thus it was certain that the method of progress in every event would be reviewed and the attitude of each part of the Government to the affairs of the other part would be one of the prime factors in the decision of the Committee. He did not think the time had yet come for a similar movement in the Government of India, where a step of one stage only must be taken, namely, to make the Legislative Assembly more representative and to give it greater power of influencing, and criticising, but not at present of responsibility. Its power of dealing with its own work must be increased, because it would be relieved of the necessity of controlling a large number of provincial functions.

The Government of India must be relieved from unnecessary administrative control by India Office, the in which connection he was awaiting details of Lord Cresswell's report, most of the recommendations of which, however, except as regards composition of the Council, would be administrative and not statutory. At the same time there was very much reason to believe that the Secretariat staff needed reconsideration and overhauling. He thought it was under staffed and not modelled for the transaction of complicated business which fell to the Office at present. Mr. Montagu announced that Sir Hubert Llewellyn-Smith had accepted his invitation, given on behalf of the Government of India, to visit India to consider the Secretariat arrangements of the Government of India, and Sir George Lloyd also invited him to consider those in Bombay.

Commander Wedgwood:—Does that include staffs of Ministers dealing with transferred subjects?

Mr. Montagu replied that ultimately, of course, Ministers would arrange their own staffs. He wanted them at present to take over departments as going concerns, but the question of Secretariat was for the Government of India primarily and nothing else.

Referring to the alternative schemes, Mr. Montagu said that the Congress and Moslem League scheme had been prepared before the pronouncement of the 20th August. It did not attempt to realize responsible Government, but left the immovable executive at the mercy of the Legislature, which could paralyse, but not direct it. The alternative proposals of heads of the majority of the Local Governments was much more formidable. Although he cordially agreed with the Government of India in rejecting the proposal, he had not under-estimated its importance. It was not the work of the armchair critic, but the most experienced administrators in India, men who were entitled above all others to have their opinion. Although he believed them to be wrong and desired to show that he believed them wrong and they must argue matters in the committee, it was with no sense of disrespect to them that he challenged their conclusions. It was a powerful array, but although he did not wish to discredit it, he suggested that their views were really accidental in the sense that it must not be assumed that the same results have ensued whoever had been the head of these Governments. For example, the Chief Commissioner of Assam preferred the scheme of the majority of the Local Governments, but he knew that the late Chief Commissioner of Assam would have preferred the scheme of the Bill. The present Lieutenant Governor of the United Provinces preferred the Local Governments Scheme, but his predecessor would have preferred the Joint Report scheme. A great deal depended on personality. Although these gentlemen were entitled to give very weighty opinion, they were not unreviewed. Where they had grown up under a system they did not like to see it altered. Their proposal was the existing system, and another Indian added to the Executive Council. Nothing much worse than the Morley-Minto scheme alleged the unity of the Government, but no real unity of Government, because half of the Government is, in their own words,

necessarily influenced by the opinion of the Legislative Council and the other half not. There is no certainty of control by the Legislature, because on all subjects, if the Governor certifies it to be in the interests of the province, he can override it.

The Civil Servant in India is not very different from the Civil Servant in England. Whoever heard of a political reform in any office in England coming from the Civil Service. The House of Commons was the place for the political reform policy, which the Civil Service must carry out, must be dictated to it, firstly, in the House of Commons and ultimately in India.

Colonel Yate interposed, saying that Mr. Montagu was sending a Civil Servant, Sir Hubert Llewellyn-Smith to make reforms in India.

Mr. Montagu replied that he was using a Civil Servant to advise him on administrative changes in regard to how the Secretariat could most efficiently carry out orders of its political superiors. That was what ultimately, when India was self-governing, he hoped to see the position of the Civil Service.

Mr. Montagu, referring to Lord Willingdon, said that although he had the plan of his own, he was certain he would have preferred to rely on his qualities which made his astonishing success in the Government of Bombay. He said, in effect, that under a Governor such as Lord Willingdon far more elastic arrangement would be far preferable to the scheme of the Bill. Under the scheme of the Bill, if in any province, the Governor could so influence his advisers, and if the circumstances of a particular province made it possible, there was nothing in the Bill to prevent the Governor to discharge all reserved functions, as if they were transferred. He could tell his Government that he did not believe much in the new dual form of Government and would use none of his powers under the Bill, unless driven thereto. They would always consult together, and he would do the best to work the scheme in deference to the wishes of the Legislature on all subjects. If he were lucky, he would perhaps get through his term of office without having to use his exceptional powers on reserved subjects. Therefore under the scheme of the Bill, Lord Willingdon would get all he proposed. Under the scheme of the Bill, whatever the personality of the Governor, transferred subjects were bound to the representatives of the people, but under the alternative scheme nothing was guaranteed them at all.

The points about municipal and local Governments and elementary education were not constitutional points at all. The one controversial and constructive programme was the proposal to place districts in charge of a wholly Indian staff, and to extend the system, if experiments were successful. Mr. Montagu said this was not a time when they could be content that certain members of the alleged united Government should not necessarily be influenced by the opinions of the Legislative Council. If we were to launch India upon this road, the Government on certain subjects must respond to the wishes of the people. Unless they had that and more than the local Governments suggested, then there was no progressive realisation of responsible Government.

Coming to the scheme of the Indo-British Association, Mr. Montagu said:—The Association was a body which got very angry when suggested that it did not intend to carry out the pronouncement. It had done a great deal of harm in India by leading people to suppose that it had more influence on the decisions of Parliament than he hoped it was ever likely to have. The Association proposed financial delegation as between the Secretary of State and the Government of India, reorganisation of the India Office, decentralisation in India as between the Government of India and the provinces, domestic matters and transformation into a federal system. In all these, the Association agreed with the Bill and the Joint Report, but that did not lead them any nearer to the progressive realisation of responsible Government. That scheme was a scheme of bureaucracy, for the consumption of bureaucrats was intended for the enthronement of bureaucracy. The provincial Government was not to be interfered with by the Legislative Council, the Government of India, or the India Office. Future Sydenham's would remain upon the throne untrammelled by control from above and undismayed by criticism from below. How would that lead to progressive realisation of responsible Government?

Mr. Croft asked:—Was Lord Sydenham a successful Governor?

Mr. Montagu replied that he did not wish to express any opinion on that. Lord Sydenham's record was available.

It did not matter who was the author of the scheme. The question was whether it fulfilled the policy of progressive realisation of responsible Government, and when the Association submitted a policy which pretended to carry out a pronouncement, but more or less involved bureaucracy, he was entitled to criticise it with all his strength. What was the use of ousting the British Civil Service and substituting an Indian Civil Service? The District Officer was the very backbone of the administrative machine, and the Indians themselves would be the last to wish to see a complete disappearance of the District Officer. But we should do good by establishing Indian bureaucracy instead of in English bureaucrat. In view of his training he infinitely preferred the latter at present. If this was the best alternative scheme, and if we really desired to carry out the pledge to India, it was far better to carry the Bill as it stood, than to pay any attention to this scheme. We should never get on with all the work we had to do in India, unless we settled, as this Bill would settle, the constitutional position and its

intermediate discussion. When he said that the Bill would settle the question he meant that he hoped they would receive from the Joint Committee an agreed Bill, that all the alternative schemes would be considered in far more detail than was then possible, and that somehow or other a statute would pass as a consequence of the second reading of the Bill, which would launch India on the road to complete Self-Government. There was so much other work to do in India that if we could once get a growing constitution for it to win for itself the goal we had pronounced, we could give attention to the improvement of education, development of India's great resources and industries and consider the reorganisation of her defenses. But before we could do anything, and in order to make these things possible, it seemed to him essential to start her on the road to self-Government.

Mr. Montagu implored the House to show India that Parliament was respectful of the case for Self-Government and only sought an opportunity of completing it by demonstrable realisation of the success of its stages. There was too much race prejudice in India at present. It existed in South Africa also. It was beyond the House of Commons to correct it, but Parliament could help to correct it in the constitution if we held on to the power in India and stood fast to the policy of subordination of race. Friction would continue and ought to continue. But if we surrendered our trusteeship to the great provinces in India as soon as they were ready to take it over, the Indians would have something better worth doing than fiercely and impotently criticising those who were at present agents of Parliament. He could not believe that Parliament was going to afford any obstacle to the partnership of India in the Empire. We had recently been so sympathetic to the national aspirations of the Arabs, Czechoslovaks and others, and India desired to achieve nationality. She was an original member of the League of Nations developed under our protecting care and with our political thoughts. Let us pass the Bill and start India under the "aegis" of the British flag on the road we ourselves had travelled, in spite of all difficulties of the area, caste, religion, race and education. If you pass the Bill, and modify it until it becomes a great statute, we can say to the peoples of India, "the future and the date on which to realize the future goal of self-Government is with you. You are being given great responsibility to-day and opportunities of consultation and influence on other matters in which at present we keep the responsibility. You will find in Parliament every desire to help and complete the task which this Bill attempts, if you devote yourselves to use with wisdom, self-restraint and respect for the minorities. The great opportunities with which Parliament is entrusting you." That is the message the House should send to the Indian people to-day. That message cannot be sent unless the House is determined to pass without delay and with every desire that it should be improved before it is passed, a statute which means the beginning of responsible Government for India. [Cheers.]

Sir Donald Maclean, following Mr. Montagu, declared that the country might confidently take a very short step, to safeguard by all sorts of precautions which Mr. Montagu was attempting. He hoped that if any alterations were made in the Bill they would be on the lines betokening trust in our fellow citizens in India.

Mr. Bennett opined that the Bill contained genuine concessions and afforded sufficient executive safeguards.

Colonel Yate appealed to the Government, to make every effort to secure that views of all parties were submitted to the Joint Committee.

Commander Wedgwood described the occasion as the birth of India as one of the self-governing Dominions of the Empire. He urged a larger assembly and extension of franchise to all, not illiterate, including women.

Mr. Fisher declared that the framers of the Bill were wisely inspired and hoped the Bill would be passed. Unless they seized the opportunity to pass it and saw that the Bill was not whittled away in any serious particular, we should be confronted with a grave situation in India. To recede now from our solemn pledge to the people of India would fatally and justly undermine our character for fair dealing and justice and alienate patriotism of the loyal population of India. [Cheers.]

Sir John Rees said that opposition to the Bill only came from quarters distinguished more for eccentricity than sanity of judgment. [Laughter.]

The motion for the adjournment of the debate on the ground that the measure was so important that another day should be given to discussion, was withdrawn. After Mr. Montagu had pressed for immediate second reading, and Mr. Fisher had urged that an adjournment might be wrongly interpreted in India.

The House adjourned at midnight.

Many Indians remained in the gallery to the end. Lord Sinha was in the Peers' Gallery during the evening and an Indian lady in the Strangers' gallery.

London Press Comment.

LONDON, June 6.

The "Times" is disposed to agree that dualism is probably unworkable, but no wholly satisfactory alternative is suggested. The whole issue must be threshed out in the Committee always remembering that India cannot be asked to wait indefinitely. Dualism must probably be tried, unless the Committee concludes that it is hopelessly unworkable. But Parliament should not sanction it without a searching scrutiny.

Chicago National Strike.

Telegraph and Telephone Decision.

London, June 8.

CHICAGO.—A national strike of telegraph and telephone operators, who are members of the Commercial Telegraph Union, has been ordered for the 11th instant.

Fighting in Oldenburg.

Attempt to Displace Soviet Government.

Copenhagen, June 8.

A message from Vienna states that 4,000 armed peasants assembled between Zinken Dorff and Kollerhof with the object of displacing the Soviet Government at Oldenburg. They were intercepted by the Oldenburg garrison with artillery and machine guns near Zinken Dorff. A battle resulted and the peasants were driven back and surrounded in Kollerhof, which was stormed with much slaughter. A Military dictatorship was proclaimed.

Anglo-Esthonian Agreement Concluded British Troops to Occupy Oesel Is. and.

LONDON, June 9.
STOCKHOLM:—A telegram from Reval dated June 7th says:—The Anglo-Esthonian agreement has been concluded under which British troops will occupy the Island of Oesel as guarantee of British financial assistance to Esthonia and fifty British warships will be stationed off Hangoe, Helsingfors and Reval.

British Troops to Murmansk.

LONDON, June 9.
Seven hundred British, Canadian and Australian troops left Leith for Murmansk to-day on board the Ex-German merchantman "Steigerwald". The passengers included a Russian general and staff and French and Italian Officers. The band of Scots Greys plays selections on quay where the great crowd sang "Auld Lang Syne" as the ship left the dock.

Continuance of Strike, French Miner's Attitude.

LONDON, June 9.
PARIS:—Contrary to advice of their representatives who warned them that concessions made by the Government were the maximum, the miners of Nord and Pas De Calais have overwhelmingly voted rejecting the arguments between their delegates and the Minister of Labour and favouring the continuance of the strike.

Minister's of Reconstruction. Report on Reparation

LONDON, June 9.
PARIS:—The report of the Minister's of Reconstruction on German Counter-proposals with regard to the reparations whilst fixing the total payable in regard to certain damage states that, in cases where it is impossible at the present to determine the exact amount specified time limits will be fixed in which the necessary estimates must be lodged.

The Esthonian Advance, Railway Junction Occupied.

LONDON, June 9.
COPENHAGEN:—The Esthonians have reached Dyian East Lettland and have occupied the junction at Kreutzburg and Jakobstad on the river after successful fighting. The Lithuanians are rapidly approaching the Dyian from the south and the Bolsheviks are fleeing. The Northern Corps have renewed the offensive and captured considerable prisoners and booty. Fighting in the Petrograd sector is twenty miles west of Gatschina. A telegram from Helsingfors says the British have begun to advance along the Murman railway.

Bolshevik Attacks, On Finnish Frontiers

LONDON, June 9.
Helsingfors:—The Finnish General Staff reports, a series of Bolshevik attacks on the frontier outposts, and says the enemy was expelled from eleven frontier districts in Viborg province on June 6th. The message concludes "we have declared a state of war."
In connection with the above Reuter learns from a Finnish official source that expressing "declared a state of war" does not mean that Finland has declared war on Bolsheviks, but has merely declared Martial law in the region concerned.

Allies Reply.

To German Counter Proposals.

LONDON, June 9.
PARIS:—It has been decided that the Allies reply to the German counter-proposals will not be delivered before the 13th June and Germans will be given five days time limit for acceptance.

Oil in Britain, Drilling Continues.

LONDON, June 9.
The Oil at Hardstoft in Derbyshire is overflowing the surface at the rate of 400 gallons daily from a depth of 3075 feet. Drilling continues.

Responsibility to Sign Peace. German Government's

Inability

LONDON, June 9.
PARIS:—Latest reports from French observers in Berlin and elsewhere indicate that the German Government will declare its inability to accept the responsibility for signing the treaty and will ask for time to consult the National Assembly which however is likely to reject the treaty.

German Demands Rejected.

LONDON, June 9.
PARIS:—The "Echo De Paris" states Committee considering the questions, German Colonies, War Prisoners, Labour, military and naval clauses and responsibilities which have already terminated their labours, have decided to reject the German demands.

The Polish Commission.

The Polish Commission consisting of Four members, on which falls the most difficult task of all, is still far from reaching conclusion. General Lerond and Senator Lord the American delegate support, the orthodox point of view against Headlam-Morley who favours Mr. Lloyd George's idea of compromise which is said to take the form of plebiscite with adequate guarantees.

The League of Nations. Condition of German Admission.

LONDON, June 9.
PARIS:—M. Clemenceau, Colonel House and Lord Cecil have re-examined the terms under which nations other than the founder members may be admitted to the League of Nations and terms have been modified somewhat in order to render admission of Germany easier. A report will be submitted to the Council of Four to-day. It is understood that conditions recommended for Germany's admission to the League are firstly the establishment of a stable Government, secondly the signature of the peace treaty and thirdly loyal execution of the treaty.

Bye Election.

LONDON, June 9.
The result of East Antrim by-election, G. B. Hanna, Independent Unionist 8714, Major W. A. Moore Unionist 7549, C. M. Legg, Liberal 1778.

Economic Situation in Europe. Review of U. S. A. Food Commissioner.

LONDON, June 9.
NEW YORK:—The United States Food Commissioner in Europe Mr. Hoover reviewing the economic situation in Europe, said the neutral states were flourishing, while condition, and prospects of most smaller belligerents were very favourable. Generally speaking the dominant problem in rehabilitation of Europe was wholly one of credits with which to buy from overseas. If such finance could be provided Europe should be self-supporting within one year. The Congress must decide if United States was to act in this direction but personally he favoured private credits with Government encouragement. He believed the dangers of Bolshevism were already greatly mitigated, and would actually disappear in most countries when peace was signed. Unless the financial situation was forthcoming, some parts of Europe were faced with starvation when the next harvest was exhausted. He asserted that surplus of United States productivity could not support Europe's present idle condition even if Americans worked fifteen hours daily.

The Council of Four.

PARIS, June 7.
The Havas Agency states.—The Council of Four are in accord regarding the points on which Germans are to be met, the points being the question of reparations and certain aspects of the New Polish frontiers, a fixed sum will be named as total amount, probably 8 million sterling or more. The Polish Frontier will now follow Pomeranian boundary.

Hungarian Red Troops, Defeat Czechs.

LONDON, June 5.
A message from Budapest states that the Red Hungarian troops have captured Kaschau after two days fighting, decisively defeating the Czechs.

Foreign Honours for British Officers.

LONDON, June 8.
The "Gazette" announces that M. Poincare has conferred the Legion of Honour (Commander) on Major-General Sir A. S. Cobbe and (Officer) on Major-General R. A. Cassels, and the Croix de Guerre on Major R. H. Anderson.
The King of Serbia has conferred the Order of St. Sava of the Fifth Class on Captain F. F. Strother Smith.

Mrs. Besant in England.

LONDON, June 8.
Mrs. Besant has arrived in England.

Turkish "Trocities." Armenian Massacres.

LONDON, June 6.
A message from Malta dated the 3rd instant says:—Sixty-six Turkish prisoners have arrived here under strong military escort. The greatest reticence is being observed regarding their names. But it is known that they comprise practically all those who were responsible for the Armenian massacres, deportations and other crimes and intrigues.

Future of Turkey.

Prominent Indians' Plea.

LONDON, June 6.
Writing in the "Times", H. H. the Aga Khan and the Rt. Hon'ble Ameer Ali urge that the Turkish sovereign should be left in absolute possession of Constantinople, Thrace and Asia Minor from North Syria proper along Aegean to the Black Sea.

Martial Law in Petrograd. Bolshevists to Defend the City.

LONDON, June 8.
STOCKHOLM:—A message from Petrograd states that Martial Law is being most rigorously enforced in Petrograd. All cafes, cinemas and theatres are closed. Espionage is rampant. M. Zinovieff, in the course of a speech, exhorted all proletarians to watch not only the Bourgeoisie, but their own ranks.

Owing to the presence of a great number of counter-revolutionaries, part of the High Seas Fleet is stationed at the mouth of the Neva. It is believed that the intention is to sink ships in case of attack in order to block the entrance. It seems that the Bolsheviks have now decided to defend Petrograd.

Serious Riots at Steinamanger. Strike on Hungarian Railways.

LONDON, June 8.
BERLIN:—Serious riots have occurred at Steinamanger (Hungary), where the workmen refused to accept money issued by the Budapest Government. Hundreds were arrested, seventy-five of whom, including many railway-men, were shot. A strike was thereupon declared on all Hungarian railways. The People's Commissary was sent from Budapest to deal with the matter, but was forced to turn back, as he was told he would be lynched if he entered Steinamanger.

Strikers Demands Satisfied, Publicworks' Ministers Declaration.

LONDON, June 8.
PARIS. The Minister of Public Works has declared that it is practically certain that strikes will be settled shortly, as all railwaymen's demands have been satisfied and an eight-hour day will be enforced immediately.

Trans-Atlantic Flight.

LONDON, June 8.
ST. JOHN'S:—Alcock, the pilot of Vickers' machine, has given formal notification that he intends starting on the Trans-Atlantic flight on the 11th instant.
The Handley Page machine is expected to start during the current week.

Governor's Request for Reinforcements Texes Border Situation.

LONDON, June 8.
WASHINGTON:—The Governor of Texas has requested reinforcements, declaring that the border situation is critical.

Railway Bridge Blown up. Army Transport held up.

LONDON, June 8.
BERLIN:—A Railway bridge near Lissa (Posen) has been blown up, thus holding up transport across Germany of Haller's Army.

Count Rantzan.

LONDON, June 8th.—VERSAILLES.—Count Rantzan arrived here to-day.

Austrian Peace Terms. Demonstrations of Protest.

LONDON, June 8.
COPENHAGEN:—A message from Vienna of yesterday's date states that demonstrations to protest against the Peace Terms and in favour of union with Germany passed resolutions, calling upon the Austrian delegates to refuse to sign the Treaty. The crowd subsequently shouted protest outside the quarters of the "Entente" Mission.

At an extraordinary session of the National Assembly to consider the peace terms, the President, Herr Seitz said it was the death sentence for German-Austria. The Foreign Secretary, Herr Bauer said the loss of German Bohemia not only meant subjection of 3,500,000 Germans to foreign dominion, but the loss of the most valuable parts of German-Austria, industrially and agriculturally. Herr Bauer declared that a Nationalist State formed by violence would be a constant danger to peace. The Minister added that months ago they submitted to the Italian Government the draft treaty under which German South Tyrol would remain with them constitutionally and economically, but would be militarily neutralized. Herr Bauer hoped that the Italian Government, which had hitherto not been able to enter into direct negotiations, would not refuse to discuss proposals at St. Germain. Herr Bauer referred to the danger of Irredenta in German South Tyrol, remarking that the German people might hope gradually to win Italy's friendship. Regarding the Corinthian and Serbian frontier questions and West Hungary, the Austrian Peace delegates would propose a plebiscite under neutral control.

Bulgarian Delegation.

To be Summoned to Paris.

LONDON, June 7.
The Four contemplate summoning the delegates of Bulgaria to Paris and not Salonica but not until the treaty with Germany and Austria has been signed.

Case of Assault and Insult. Accused Tendered Apology.

POONA, June 12.
A case came up before Major W. T. Barry Cantonment Magistrate, Poona, to-day in which a clerk of the Bank of Bombay, Poona, branch, named D. V. Phadke charged Captain W. Hay army veterinary corps under sections 323 and 504 I. P. C. with assault and insult. It appears that on the 2nd instant at the Bank of Bombay the accused presented a cheque to the complainant and as there was some delay in cashing it the complainant complained about the matter. The clerk then informed officer that he would have to wait till agent passed the cheque but he might if he wished go in and see the Agent himself. On this it is alleged, the accused jumped up and struck the complainant. When the case came up for disposal Captain Hay, through his pleader tendered a written apology and offered to pay Rs. 51 to the complainant to be handed over by him to any charitable object he might wish. This the complainant who was represented by Messrs. L. J. Apte, Pradott and two other pleaders, agreed to accept and the case was accordingly struck out.

Post Office Insurance. Government of India's Resolution.

SIMLA, June 13.

Gazette of India.—The following resolution has been published by the Commerce and Industry Department:—In view of results disclosed by the actual valuation of assets and liabilities of the Post Office Insurance Fund as at 31st March 1917 the Government of India announced in a resolution dated the 22nd May 1914, grant of a bonus to the policy holders. A further valuation of fund as at 31st March 1917 has again shown a substantial surplus so as to permit of distribution of a considerable portion thereof without affecting the financial stability of the fund. The Governor-General-in-Council is accordingly pleased to grant to the holders of the policies in force on the 31st March 1917 a reversionary bonus as an additional to and bonus payable with the sum assured at the rate of 1½ per cent thereon in the case of whole life insurances secured by premiums payable throughout life or for a limited period or under which no further premiums are payable and 1 per cent in the case of endowment insurances for each full year the respective policies were in force between the 1st April 1912 and the 31st March 1917. This bonus will be allowed in the case of policies now in force and of all claims which have arisen either by deaths or survival since the 31st March 1917 under policies in force on that date, but not to the policies surrendered before the date of this resolution. In the case of transferred or reduced policies the bonus will be allotted to the respective policies as they existed on the 31st March 1917. In addition to the above mentioned bonus an interim bonus at two-thirds of the above rates will be allowed in the case of whole life and endowment assurance policies which become claims by deaths between the 1st April 1917 and the 31st March 1918 for each full year they were in force during that period. An interim bonus at the rate of 1 per cent will be allowed in the case of endowment assurance policies which become claims by survival between the 1st April 1917 and the 31st March 1922 for each full year they were in force during that period. The interim bonus will be based on the amount of sum assured at the date of the death or survival. No fraction of a rupee will be payable as bonus. The Governor General in Council is also pleased to direct that under limited payment and endowment assurance policies the maximum number of monthly premiums payable after this date will be 12 times the difference between the office age at entry and the age at which premiums are to cease.

Armistice Terms.

No Reply from the Amir.

ALLAHABAD, June 13.

The "Pioneer" understands that up to Thursday no reply had been received by the Viceroy to the communication in which he desired to the Amir the terms on which armistice would be granted. This however is not considered surprising in view of the necessity for Amaraulch to consult not only his Ministers but his generals in the field regarding the carrying out of the terms.

Dacoits near Peshawar.

The special correspondent with the North West Frontier Army telegraphed on Wednesday:—Dacoits are frequently occurring near Peshawar in most cases directed against rich Hindus, but a few nights ago two officers returning in a motor car from the direction of Jamrud were fired on by a gang near Kuchgari happily without being injured. On the next night an ambush was laid for the gang with the result that sixteen were killed and fifteen wounded. On the same night the dacoits made abortive attack on the veterinary hospital, Peshawar.

Wellington Memorial.

A Park to be Opened.

BOMBAY, June 13.

At a general meeting of the members of the Wellington Memorial Committee held in Bombay on the 27th February last it was decided that the memorial should take the form of a public park at the Hornby Vellard, Bombay, or if the necessary arrangements for such a park cannot be made with the Government and the municipality to open a public play grounds in parts of the city occupied by the labouring classes and in either case to have a statue. It was further decided to invite subscriptions from the public. The following are among the sums already promised:—H. E. H. The Nizam Rs. 25,000, H. H. the Maharaja of Gwalior Rs. 15,000, H. H. Maharaja of Rajpura Rs. 5,000, H. H. Nawab of Janjira Rs. 2,000, H. H. Gackwar of Baroda Rs. 2,000, Sir Sassoon David Bart. Rs. 10,000, Sir Shapurji B. Broacha Kt., Rs. 10,000, E. D. Sassoon and Co. Rs. 10,000, Wallace and Co. and Bombay Co. Ltd. Rs. 7,500, Killick Nizer and Co. Rs. 7,500, Sir Thomas Birkett Rt. Rs. 5,000, David Sassoon and Ltd. Rs. 7,500, Sir Currimbhoy Ebrahim and Sons Rs. 7,500, Sir Cowasjee Jehangir Bart. Rs. 500, Mr. R. D. Sethna Rs. 500, Sir Nanrajee Vakil Rs. 2,000.

Mr. Rajagopala Chari.

Visit to Tinnevely.

TINNEVELLY, June 13.

The Hon'ble Dewan Bahadur P. Rajagopala Chari, C. I. E., member of the Executive Council, accompanied by Mrs. Rajagopala Chari, arrived here from Mayavaram yesterday morning, and was accorded an enthusiastic welcome on the platform, the following being among others present to receive him:—Mr. A. R. Cox, Collector of Tinnevely, Mr. Stevenson, D. S. P., the Municipal Chairman of Tinnevely and Palamcottah, Rao Sahib Medai Dalavoy Mudaliar and Dr. C. Appavu Pillai. After a brief conversation with those present, the Hon'ble Member proceeded to the palace of the Maharaja of Travancore at Vannarapet, whence he proceeded to Tiruchendur. He returns from Tiruchendur this evening and will to-morrow meet the Municipal Councils of Tinnevely and Palamcottah, and discuss with them the current municipal problems and the long mooted question of the amalgamation of both the municipalities.

Martial Law Trials. Dhaban Singhwala Case Judgment.

LAHORE, June 12.

Judgment was delivered on the 11th June by Martial Law Commission presided over by Mr. M. Hancock Prenter in Dhaban Singhwala case in which eleven persons were charged with offence under Section 121, 147, 124-A, 395 A, 36 and 149, I. P. C., for attacking the railway station of Gujranwala district on the 16th April, burning the office, looting safes stealing some goods belonging to the travelling public, burning a railway bridge, removing two pairs of rails from the permanent way and severing telegraph wires in many places. All accused were convicted. Ten were sentenced to transportation for life and one was sentenced to death.

Recipients of Rewards.

LAHORE, June 12.

The list of recipients of rewards at the Durrani at Amritsar on Monday shows that there were many Indians in Amritsar who did not join in the murder and riot, but stood loyally by their European employers and by the Government at great personal risk to themselves. In all the three banks which were attacked by the mob the Indian Bank employees did all they could to save their European Officers, Great bravery and resource were shown by passers by, householders and medical attendants who saved Miss Sherwood from the fury of the mob and by the mission hospital servants who enabled Mrs. Eason to escape.

The Martial Law Area.

Restrictions on Pleaders Removed.

LAHORE, June 13.

Owing to repeal of martial law in the Lahore divisional area other than railway it is notified in the divisional area orders that the restriction prohibiting pleaders entering the area is now removed.

Inspection of Institutions.

In the course of inspections which Sir Edward Macdonald is making of various institutions in Lahore. His Honour visited Bernal Jail on Thursday morning and was shown round by Major Finlayson the Superintendent.

Drowning Accident.

Information has been received that at Narlanay on the river Beas in Kangra district a ferry boat carrying 160 passengers sank on the 3rd June and 120 persons were drowned. It is said that the boat was licensed to carry only 100 passengers. Most of the passengers who were saved were able to swim.

Deccan Sabha Council Meeting.

Government of India Despatch Criticised.

POONA, June 13.

At a meeting of the Council of the Deccan Sabha held on Thursday the 13th June under the Chairmanship of its president Sir Hormusji A. Wadia the following resolution was passed:—The Government of India's despatch of the 5th March constitutes a serious whittling down of the Montagu Chelmsford reform scheme and will not carry out in any adequate degree the announcement of the policy of the 20th August 1917. The proposals with regard especially to provincial finance and the positions of the Ministers take away much of the power and responsibility promised in the joint report and will go largely to nullify the scheme if adopted. While adhering to its opinion with regard to the defects in the scheme as outlined in the report and the necessity of the improvements demanded by the All India Moderate Conference, the Council trusts that the original scheme of the report at any rate will be preserved intact otherwise the present situation, serious as it is, will give cause for the gravest anxiety. The Council has also passed resolutions urging upon the Government the necessity of reserving a certain number of seats for members of the backward classes in the Bombay Deccan in multiple numbered constituencies, requesting that the inquiry premised by Mr. Montagu on the situation in the Punjab be entrusted to a commission as constituted as to inspire confidence in the public mind and appealing to Mr. Gandhi not to revive the passive resistance movement in view of the recent experiences.

Fatal Motor Cycle Accident. European Died of Injuries.

BOMBAY, June 13.

Lt. Brunton aged 36 Commanding Defence Light Bombay Harbour, met with a fatal motor cycle accident on Queens Road last night. He and a friend Mr. Davey of Whiteaway Laidlaw inside the car were going along the road. When noticing a stray dog he swerved and struck a gharry. The cycle was upset both occupants being thrown out. Lt. Brunton was removed to the hospital where he died this morning and Mr. Davey escaped with slight injuries.

Lt Cowperthwaite and others injured in R. I. M. S. "Mayo" explosion are progressing satisfactorily.

The General Superintendent, Eastern Telegraph Company, notifies the following delays in transit on cablegrams: Bombay to London full rate six and half days, deferred 12 days. London to Bombay full rate five days, deferred nine days.

Bank of Bombay reduced its rate for demand loans to-day to five percent. The rate stood at six percent since the 27th March last.

Mail steamer "Navara" arrived in Bombay on 12th morning with outward mails from England of the 22nd ultimo and one hundred passengers.

A telegram received from Col. Wedgewood and Mr. Houghton by Yong Mens Buddhist Association refer to the exclusion of Burma from the Reform Bill. Mr. Houghton formerly I. C. S. in Burma, suggests postponement of the proposed Burma deputation to England.

The Afghan Campaign. Nothing Important to Report.

SIMLA, June 13.

A Press Communique dated the 13th instant says:—There is nothing to report from Chitral or Malakand. Information has reached Dacca that a body of Mohmands estimated at about fifteen hundred crossed the Kabul river during the night of the 11th and proceeded to Basawal. Their intentions are presumably to snipe and molest our foraging parties. Raids are still reported in the Peshawar district which is otherwise quiet. Our aeroplanes have bombed Drazinda in Sherani country. It was here that the tribesmen congregated after their unsuccessful attacks on Draband. The raid was effective and Drazinda is now reported to be evacuated. An aeroplane has visited Musa Khel, Lakaband and Fort Sandaman and its return on the 11th with reports has helped to clear up the situation in Zhele. Telegraph lines have been cut over a great part of the area and posts thereby isolated. On the 7th a column consisting of Gurkhas and Militia left Lakaband and marched via Mina Bazar to reinforce Fort Sandaman. On the afternoon of the 8th this party was attacked by tribesmen and sustained 33 casualties before reaching its destination. The tribesmen collected round Fort Sandaman and its vicinity comprised Sherannis, Wazirs, Mandu Khel and Nakara, the total being reckoned at 2000. This body made a tentative attack on the morning of the 10th to test the defences of the post their intention being to deliver their real attack the same night. The garrison however gave them a warm reception and inflicted 20 to 30 casualties on the tribesmen. This discouraged the Wazirs who decided to return home and the whole gathering is now reported to have dispersed northwards. Reports from Musa Khel state that the enemy round that post withdrew at midday on the 11th after cutting the water supply. Our garrison had not suffered any casualties. No change is reported from Chaman front. The Afghans are entrenching on the isolated hill known as Takht which commands Kandahar Road about seven miles beyond Spin Naldak. Their patrols are also active but there have been no acts of aggression.

Brief Telegrams

The Burma rice market continues featureless, millers still holding for control prices.

A meeting at Mandalay of the postal and Government officials and representative Burmans discussed the possibility of increasing the number of Burman postal employees. It is stated that only fifteen per cent of the staff in Burma are Burmans and that the public are inconvenienced in outlying localities by the officials' ignorance of Burmese, only Superintendents and Inspectors being obliged to pass in Burmese.

The Bassein Municipality has elected the Hon'ble Dr. San C. Po. Member of the Legislative Council as its vice-president replacing Mr. Sen an Indian who has held the position for eight years. The claim of Burma for the Burmans was raised and succeeded altogether. Mr. Sen pointed out that Dr. Po had recently claimed separate representation of the Karin as distinct people from the Burmans.

ఒరియంటల్ గవర్న
మెంటు సెక్యూరిటీ

లైఫ్ అస్సూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మా నేజరు:— ఆర్. పాటర్ సన్ బ్రదర్స్.

5 కోట్ల రూపాయలకు పైగా మూలధనమున్నది.

రూ॥ 13,34,03,788 లు చెల్లించనలసిన భీమాలు

రూ॥ 78,45,175 లు 1918 సంవత్సరపురాబడి

5 కోట్ల రూపాయలకు పైగా యంతరకర్త చెల్లించియున్నాము.

ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏజెంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలియుగ నుండువలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు.

672

Apply to:—

F. E. Vaid, Branch Secretary,
Oriental Assurance Buildings,
Post Box No. 8, Madras]

కాలమాన పట్టిక.

1919 సం॥ జూన్ మొదలు డిసెంబరు ఆఖరువరకు.

1. తొలకరివానల జేతములో చాల ప్రజేతములలో వ్యయముగా వ్యాపించగలవు. అస్సాము, పంజాబు మొదలైన చాల ప్రజేతములందు కొంచెము ప్రతికూల లక్షణము లున్నవి.
 2. బంగాళాఖాతము మీదనుండు వర్ష వాయువులు మార్చి మాచి ప్రజేతములకు సరిగా జూకానెలలో 20 తా॥ తోల అందుచుండును. క్రమముగా వ్యాపించుచున్నవి.
 3. ఆరావియా సముద్రము మీదనుండు వర్ష వాయువులు (తరుచుగ) నిలకడగాను, బలముగలవిగాను ఉండగలవు. మైసూరు, బొంబాయి రాజ్యము, మధ్యపరగణా, హైదరాబాదు, ఉత్తరసర్కార్లు, ఒరిస్సా మొదలైన ప్రజేతములకు మంచినీరును తరుచుగ సంభవించుచుండగలవు జూలై ఆగష్టులలో కొన్నిచోట్లను ఆపుడప్పుడు ఆతివృష్టి సంభవించుచుండును.
 4. ఈ వైవాయాలు ఋతుకాలములో (ఆగ్నేయరేఖాభ్రములలో) హిందూజేతములో విశేష భాగములందు తరుచుగ వ్యాపించుచుండగలవు. సెప్టెంబరు నెలలోని వానల హిందూజేతములో అనేకప్రజేతములలో బహు అడవిలముగా నుండగలవు.
 5. ఆరావియా సముద్రపు వర్ష వాయువులు ఉత్తర ఇండియాలోకినూడ వ్యాపించుచుండగలవు. దక్షిణ ఇండియాలోకి వ్యాపించుచుండగలవు. కన్నరచక్కపోయినట్టికి క్రమముగా బహుఅడవిలము లక్షణములను కలిగియుండగలవు.
 6. బంగాళాఖాతముమీదనుండు గాలివాన కొంచెము బలహీనముగా నుండినట్టికిని యిది తరుచుగ బలము జేరుచుండుటలేకను, ఆరావియా సముద్రపు వర్ష వాయువులు వీటికి సహకారిగా నుండుటలేకను, జేతములో చాలాచోట్ల కడుమంచినీరులు పండుటకు హేతువు లున్నవి.
 7. కడచిన సంవత్సరపు పట్టికలలోని రెండవవాక్యము ("ఈ వాయువులయొక్క బలము సమముగాను, కాలముక్రమముగాను అన్ని జేతములకు వ్యాపించుచుండదు.") వంటిది యీ సంవత్సరములేదు. ఒకటిరెండురాజ్యములకుమాత్రము కొద్ది తొవములున్నవి. కడచినసంవత్సరము కాలమానపట్టికలలో 21, 18, 16, 20, 21, 22, వాక్యములలోని మహోదాములు క్రమముగా వృద్ధిలోకివచ్చి జేతములోని పంటలకు చాల నష్టములను కలిగించినవి. ఇట్టి దోవములు ఈ సంవత్సరమున గన్పడవు. ఇట్టివృక్షములు కలిగించునది ఆగష్టు 8-వ తేదీని "నూయిండియా" అనుపత్రికలో 9వ పేజీలో రెండవకాలంలో ప్రచురింపజేయున్నాను.
 8. ఈ సంవత్సరఫలితము అనేకప్రజేతములలో గడు భాగము నుండగలదు.
- కొండెఫలితములు వీటికి తగినకారణములు.
1. కాకినాడవద్దను చుట్టుపట్టను భూమిమీదనుండు గాలులలోని మార్పులు ఆరావియాసముద్రములోని వర్ష వాయువులు క్రమముగా ఇండియామీదికి వ్యాపించుటకు అనుకూలములుగా నున్నవి.
 2. అస్సాముల హిమాలయములమీదనుండు మంచు ఆరావియాసముద్రముమీది వర్ష వాయువులను నిలకడగాను, బలముగాను, దక్షిణ ఇండియామీదికి వ్యాపించుటకు జేయు లక్షణములను కలిగియున్నది. కడచిన సం॥ లో ఆ గాలియ సముద్రపువాయువులు మిగుల దూకుడుగా బంగాళా వాయువులతో కలసి అస్సాములములకు వెళ్ళుచుండినవి. ఈసం॥ VII పట్టికలో 18వ వాక్యములో నున్నది.
 3. ఈ మంచు నిల్వజేతము జూన్ జూలై నెలలలో దక్షిణ ఇండియామీదికి బంగాళాగాలివానలకూడ తిరుగగలవు. ఈగాలివానలు వెతుకనుండు వర్ష వాయువులు బంగాళము చోటానాగ్రూరు, బీహార్ యొక్క రైడ్ ప్రావిన్సులకు తరుచుగ వర్షములను వ్యాపింపజేయగలవు. అస్సాములముల వర్షములు తగ్గుచుండగలవు. ఒరిస్సాలో హెచ్చుచుండగలవు.
 4. ఈ వాయువులు ఉత్తరఇండియాలో గంగానదీతరీ వానా ప్రజేతములలోకి అప్పుడప్పుడు వ్యాపించుచుండగలవు. తక్కిన బంగాళము, బీహార్ మొదలైనరాజ్యములలో క్రమముగా మంచినీరును వ్యాపింపగలవు.
 5. మధ్యపరగణాలమీదను, బొంబాయి, హైదరాబాదు, ఉత్తరసర్కార్లయందునుండు గాలిలోని విద్యుల్ల తోకను

రా॥బ॥ కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులవారి నిర్వాణము

ఆంధ్ర దేశముల సంతాపము
సంతనూతలపాడు.

అయ్యో, ఒంగోలుతాలూకా, సంతనూతలపాడు పాడుల సభ జూన్ 11 వ తేదీ బుధవారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు జిల్లాసభకు సంవారకార్యదర్శులు శ్రీమత కోవవేంకటరావు శర్మగారి గౌరవమాన్యమున శ్రీవీరేశలింగంకవి నిర్వాణమును గూర్చి తమవిచారము తెలియజేయుటకు గాను జనపబడినది. అప్పుడు శ్రీవీరేశలింగం కవిగారు మహనీయులగు, ఆంధ్రీవాజ్ఞానులు సుధర్మిని, రితంతూర్వాచార్యులు (బ్రతిష్ఠించి ప్రఖ్యాతిగడించినవారు, నిజమైన సత్యాగ్రహి, నిజమైన భాషాధారకుడు, నిజమైన కార్యకర్త) వీరేశలింగంకవియే యగుమున్నగు విషయములతో మహోదవ్యాసము గానించిరి. తరువాత గొట్టిపాటి శ్రీనివాసరావుగారు సంఘసేవకు గురించియుపన్వేసించిరి. అంతట వీక్రింద తీర్మానమునూపాసిన బడి తీర్మానింప బడినది:-

"శ్రీ వీరేశలింగంకవి నిర్వాణములన ఆంధ్రీలోకమునకు తీరనికొంత కలిగినదనియు వీరు ఆంధ్రీజేతములకు గానించిన మహోదకారము ఆంధ్రులెవ్వరికి నులువకూడదనియు నీరియాత్మకు భగవంతుడు కాంతి నొసంగుగాక యనియు నీ సభవారు తీర్మానించుచున్నాను.

గొట్టిపాటి శ్రీనివాసరావు.

* * * * *

గంటి పెదపూడిసభలు.

ది 8-8-19 తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు భువిడి లక్ష్మీ నారాయణరామ శ్రీ యం. ఏ. గారి ఆధిపత్యమున ప్రథమ రాజ్యో తాలూకా గ్రంథాలయసభ సమావేశమయెను. అప్పుడు పాఠ్యభాషాసభాసమున గ్రంథాలయములే సమస్త ఉద్యమములకు ప్రథమోపాసమనియు, వీటి అభివృద్ధియై జేతముయొక్క భవిష్యత్తు ఆధారపడియున్నదని మహాన గంటిసరసేవు ముచ్చటించిరి. పిమ్మట కీర్తి కేసులైన రా॥ బ॥ వీరేశలింగం పంతులవారి నిర్వాణమునకు గమయ తీర్మానమునూపాసినట్లు జేసెను. గ్రంథాలయోద్యమమును గురించిన 18 ఇతర తీర్మానములు చేయబడెను. ఈరాజ్యో తాలూకాకు ఒక తాలూకా గ్రంథాలయము కలిపెల గావునములో స్థాపించుటకును, తాలూకాలోని గ్రంథాలయము లన్నియు సంవత్సరమునకు ఒక రూపాయి తక్కువకాని చందా నిచ్చుటకును, 1919-1920 సం॥రమునకు స్థాయిసంఘమునకు ఈ తావగడ సరసింపముగాను అప్పుడుగను, మంతెన విజయ రామరాజుగారుపాధ్యక్షులుగను, దేవులపల్లిమూర్తినారాయణ మూర్తిగారు కార్యదర్శిగను మహిధర మూర్తినారాయణ గారు సహాయ కార్యదర్శిగను సమయములకు వీరేశలింగం రావుగారు కోశాధిపతిగను మనీషిల్లు సభ్యులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. పిమ్మట 11 గంటలకు సభ సమాప్తమయెను. తిరిగి 1 గంటకు శ్రీనరసవతి పుస్తకభాండాగార వస్తువు వాణి కోర్కెను మ-రా-శ్రీ, కొలచిన వెంకటరత్న గారి ఆధిపత్యమున సమావేశము కావడెనది. పిమ్మట 3 గంటలకు ప్రథమ కొత్తపేట డివిజన్లో సంఘసభ చేవులపల్లి మూర్తినారాయణ మూర్తిగారి ఆధ్యక్షతన సమావేశమయినది. పాఠ్యభాషా సభాసమున ప్రస్తుతస్థితి గతులను వివరించుచు ప్రస్తుత్యువాదు హెచ్చించుచున్న నీటితీరున కాననబద్ధముగాని నాగులైరు దుష్టిని తొలగించు వృద్ధియగుచున్నదనియున్నగు సంగతులను ముచ్చటించిరి.

ఒక విలేఖరి.

జనబాగుగ నుండుటచేత క్రమముగా చక్కని వర్షములు కుచ్చుచుండుటకు హేతువులున్నవి చెప్పవలసినవి.

6. తుని, రంప, జయపురం, పూరి, విశాఖపట్టణము, జగధల్ పురము, ఎర్రగుడెము, మొదలైన ప్రాంతములందు బహుమంది తక్షణము లున్నవి. గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంగాము జిల్లాలందును పంటలు బహుభాగము నుండగలవని చెప్పవలసినవి.

కాకినాడ ముప్పి నుబ్బయ్య, పితామహ రాజాస్ కాశి, తీవరు.

10-8-19

చిత్ర వార్తలు.

మిక్కిలి పెద్దజెండా కొయ్య.

సానుప్రాస్విస్కోలో జెండాకొయ్య భూమిమట్టము మీద 222 అడుగులు ఎత్తున్నది. దానికి కట్టకనడ 1058 చదరపు అడుగులున్నది.

వింతపెండ్లిండ్లు

బ్రిటిషుజేతమున 80 ఏండ్లు చాటివచ్చుచు 89 గురు పెండ్లిచేసికొనిరి. వారిలో మొదట 81 వ ఏట పెండ్లి చేసికొనెను. అంతవరకు సరికి పెండ్లిచేయలేదు. తక్కిన 88 గురులు భార్యలు చనిపోయి చురల వివాహమాడిన వారు. 80 ఏండ్లు చాటివచ్చి 9 గురు వివాహము చేసుకొనిరి. వారిలో 7 గురు వితంతువులు. 8 వ చూత్రము కన్యలు ఆనగా వదిలరకు వారికి పెండ్లిగానేలేదు. ఒకడు 3వభార్య చనిపోగా మరల 92 వ ఏట వివాహమాడెను. ఇద్దరు స్త్రీలు 85 ఏండ్ల వయసు వివాహమాడిరి. వారిలో మొదట వితంతువు. మరొకరై ఆంధ్రవరకు వివాహము చేసెను. 19 ఏండ్ల వయసున భార్యలు చనిపోయి చురల వివాహమాడిన పురుషులు యిద్దరు 18 ఏండ్లకే వితంతువులై చురల వివాహమాడిరి స్త్రీలు ముగ్గురు మంది. ఒకడు 15-వ ఏటకు ఒకకన్య 14-వ ఏటకు వివాహము చేసికొనిరి. 29 గురు పురుషులు 16-వ ఏట వివాహము చేసికొనిరి. 889 గురు పురుషులు 17-వ ఏట వివాహమాడిరి. వారిలో ఎద్దరు వితంతువులను పెండ్లియాడిరి. 26 గురు కన్యలు 15-వ ఏట వివాహమాడిరి. వారిలో మొదట భార్యపోయిన వారిని పెండ్లియాడెను. 187 గురు కన్యలు 16-వ ఏట పెండ్లియాడిరి. 200 మంది కన్యలు 17-వ ఏట వివాహము చేసికొనిరి. వారిలో 15 గురు భార్యలుపోయిన వారిని పెండ్లియాడిరి. వెళ్ళక, పెండ్లిండ్లు జూలై ఆగష్టు, సెప్టెంబరు నెలలలో హెచ్చుగా జనకు యుడెను. ఇప్పుడు ఆగ్నేయరేఖాభ్రము దిశలను నెలలలో హెచ్చుగా జనకుచున్నది. వితంతువులలో చాలమందికి వివాహములు జరిగినవి. వీరిలో ముగ్గురు భర్తలను గోలోయిన యాక నకులు హెచ్చుమంది కలరుగాని వితంతు వివాహములు 1912 నుండి యె హెచ్చుగాజేయుచున్నవి. భార్యలుపోయిన వారెగూడ చాలమంది మరల వివాహము చేసికొనిరి.

మెనూరునుండి వాస్తవ్యులకు ఉలనల దిగుతులి చేయవలసిన దని పంపిన ఆర్డరు చాల ఎక్కుడగుటచే ఇక నుండితిరిగి ప్రచురము చేయవలసిన ఆర్డరు ఆనందింపబడదన నివిష సమైక్యముచై రెక్కటగారు తెలియజేయుచున్నారు.

యుద్ధ బాండులు ఖరీదుచేయుటకు 1630

యుద్ధబాండులు విక్రయించుటకు వారు మార్చి 1 కం॥కాలవీధి, నెం. 188, చాచూపల్లె మానా సి వి.ఇ. గారి వద్దకు రావలెనట్లు వ్యాపక ప్రకటన చేసికొనుటకు.

సప్తమ కమమహాన సభ.

అయ్యో, సప్తమ కమమహాన సభ యూనెల 21 22 వ తేదీలలో వాపట్ల తాలూకా విశ్వశ్రోతలగు మదన పల్లి వాస్తవ్యులు, వ్యాపారులు, తాలూకాలోని ప్రసిద్ధులైన మహాశాస్త్రీ ఆర్. వెంకటస్వామి నాయుడు గారి ఆధిపత్యమున సమావేశమయెను. నాగ, రామ బంధు మిత్రులతో విశ్వేయ ప్రార్థనయె.

ప్రతినిధి బహుళము 2-0-0.

ప్రతినిధులను ప్రార్థన చేయించుటకు మహాశాస్త్రీ ఆర్. వెంకటస్వామి నాయుడు చేయబడును. వీరక్షులు ఆధిపత్యము వహింపును.

మీదిగా గావునములందుండి యెండు ప్రతినిధులు వచ్చెదనో మాకు 20 వ తేదీలోగా తెలియ జేయవలయునని కోరుచున్నాము.

వై.మాధవము.

నిబంధము, దేవవాచ-మార్చిను దివ్యులను రైల్వే స్టేషను, ఇచ్చట తూర్పుదెయిలు ఆగెను. పానెంజరు మద్రాసులో ఉదయం 7 గంటలకు బయలుదేరి రాత్రి 8 గంటలకు యచ్చటికి చేరును. దేవవాచలో ఉదయం 6 గంటలకు బయలుదేరి యచ్చటికి 7-30 గంటలకు చేరును.

ఇట్లు విన్నవించు విధములు, నినుబాగ్గిలు, పాములపాటి వెంకటకృష్ణయ్య, 9-6-19. సన్నచేరి ఆంకప్ప, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు.

(1648)

ప్రజాభిప్రాయములు

I

ప్రాచ్యుత్తర మహాజనసభ,
కాటూరు. (కృష్ణాజిల్లా).

ఆంధ్రప్రదేశ్ కానంపాదకునకు :

అయ్యో, ది 15-6-19 తారీఖు అదివారము 12 గంటలకు తిరుగులేని రాజస్వామి చాదరి వారివద్దగారి ఆఫీసుకు ప్రాచ్యుత్తర మహాజనసభ సమితి మహాజనసభ జరుపబడును. శ్రీ కరస్పతి స్వామిలవారి ఉపన్యాసములు జరుపబడును. వరదా:—ఇతర గ్రామములవారికి భోజనపనులు తీర్చుపబడును.

ఇట్లు విన్నవించు విధేయులు:—వెల్లంకి బ్రహ్మయ్య చాదరి, మార్కండేయవరయ్య చాదరి, వాల్లసరయ్యచాదరి, కడియాల చినకొటయ్య చాదరి, వెలగా అంకినీడు చాదరి, వెల్లంకి వీరయ్య చాదరి.

II

శ్రీ సప్తలు హిందువులగుట
ఆంధ్రప్రదేశ్ కానంపాదకునకు :

అయ్యో, ఏలూరు కుప్పభా మందిరమున ఒకసభ 12-6-19 బుధవారమున జరిగినది. చాలామంది మూలమూడిగల సగర్వములవారు సభి నలంకరించిరి. అంతట వెల్లంకి కృష్ణయ్య చాదరి పంతులుగారు హిందూ మతమును గూర్చి ఒక గొప్ప యావస్థాన విచిత్రి. నిన్ను జాతులు శ్రీ సప్తలములో కల విక జేతమునకు కలుగు అవస్థను గూర్చి చక్కగా బోధించిరి. నిన్ను జాతులకు అంబుద్గోమము వ్రాపి వైకి తేలయలు జనియు నిజముగా విక జేతముయొక్క భాగ్యమనియు చెప్పిరి. ఏమట్లు పాపపుణ్య కావరస్థులగు చాట్ల ముప్పయ్య, నెల్లూరుది నివాసి యగు పిట్టారెడ్డియును మంత్రములచే శుద్ధి సంపాదనమొనర్చి హిందూమతములో కలుపుకొనిరి సభాసదులందఱు ఎక్కువగా అసందించిరి.

ఏలూరు రాయయలు గంగయ్య

III

వైవముహాసభ: సవరణ
ఆంధ్రప్రదేశ్ కానంపాదకునకు :

అయ్యో, యూలై 7 వ తేది శనివారము ఆంధ్రప్రదేశ్ కలా కామ ప్రకటించిన 10 వ శ్రీ వైవముహాసభా కార్యవరణ విషయక శ్రీరీయదిన చర్యయందు "శ్రీ రెంటాల కేరభయ్య కాశ్రిగారు చిన్ను లు దీక్షావిధానమును" గూర్చి యావస్థానీయముల నున్నది. యాదిన్యులు దీక్షావిధిని గూర్చి సమమ మహావైవ సభా కాలమునందే యావస్థానీయములకు సభాసని యొప్పు త్రింది వ్యాపకము చేయవలసినదిగ బరిష్కరింపబడియు నుండెను.

ఇప్పుడే దక్షిణ మహాసభయందు చిన్నులు దీక్షావిధానమును గూర్చి ప్రకటించె శ్రీ శ్రీ శ్రీ య్యకాశ్రిగారు రీదక్షిణ మహాసభా కాలమునందు యావస్థానీ చిన యావస్థానీయములకు విషయము. ఏమి చెదినన వ్యాసముగూడ యుత్తేష్టిని గూర్చి యే అయి విన్నది. ఈ కాశ్రిగారు ఆత్మీయమునందే సంపాదించి తీసికొని వచ్చి (వాచీ) తాళపత్రములందు విషయము శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ మహర్షి శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ విధానక నూత్రములు. ఆ దంత్తేష్టిని గూర్చి యావస్థానీ కాశ్రి యుండెను. వాననే బ్రహ్మక సభా కాలమునందు వైవ మహాసభయందు వివర్ణించిరి.

కావున కామ ప్రకటించిన దక్షిణ మహావైవ సభా శ్రీరీయ దినచర్యావళిలను యీ శేఖ ననుసరించి సవరణ జేయగోరుచున్నాడను.

ఏలేటిపాడు ఆగ్రహారం.
చాగంటి లింగమూర్తి.

IV

హిందూమతము- మద్రాసీయులు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కానంపాదకునకు :

అయ్యో, కొద్ది రోజుల క్రిందట నేనును మఱి కొందఱు స్నేహితులును కలసి హిందూమతము యొందుకొనితిమి. ఆ ప్రయాణములన నేను నేర్చుకొనిన కొన్ని ముఖ్యవిషయములను ఇందు వ్రాయుచున్నాను. హిందూమతమున రాజధాని కన్న నెక్కువ నాటకములు మొదలగునవి కలవు. ఇవి రోజునకు సుమారు ఏడేనిమిదివోట్ల ప్రదర్శింపబడు

తుండును. వీనిగూర్చి గోడలకు అంటించు ప్రకటనలుగాని, వీధి వెంటి వండి పెట్టబడు కరపత్రములుగాని మీరేవైనను సరే అన్నియు ఆ రాజధాని భావలతోగాని వేరొక భావ నుండవు. అంగ్ల యాత్రులు కొంచెమైనను కనుపడదు. నాటకపు మందిరమునకుపోయి అంగ్ల యాత్రుల భావ యందున్న కార్యక్రమపు ప్రకటన నొకటి ముక్తిమర్మి యడుగగా నాకిడు "మీకు హిందూమతములో అంగ్ల భావయందుండు ప్రకటనలు దొరకజాలవు" అని గంభీరముగ నుడివెను. గుజరాతీవారు వేయ నాటకములలో ప్రతి విషయమును గుజరాతీలోనే జరుగును. పార్సీవారి నాటకములలో పార్సీభావయేగాని వేరొకటిలేదు. ఇక నాటకము లన్నినో ఏ కాలమునాడో జరిగిన పాశ్చ్యంధ్ర, సారంగధర, బాబ్బిలి యాద్యము మొదలగునవి కాక (ఇందు మూలమున ఈ నాటకములు కేవలము నిరవయోగములని నే వ్రాయుటలేదు) కేవలము పాశ్చాత్యమును రస విహీనమున వైన విద్య గలపుటటి శ్రీలక్ష్మి గలగు నవ్వము అను, సత్యాగ్రహము పెద్ద మరలలో పనిచేయు మాలివారి యైకమత్యమునకై యొనర్చుల సహాయమున వెలియ్యుభావ పూరికములను, ఈ త్రమాదర్శనక కారణములను నాటకములై యున్నవి. నాటకాంధమున నందేమాతర నితమును పాడుదురు. ఇట్టి నాటకములలో నొక పాత్ర యొకానొక పురుషు ఇచ్చి చిన్న యువస్వాసములు విన్నంత మాత్రమున నే యెట్టి వానివైన మనను చలంపక మాదు. ఇట్టి యొక్క నాటకము మన దేశ వాయకు లిచ్చు నెన్ని యువస్వాసముల నో యతిక్రమించునను ఉతికేయొక్క కాదు. హిందూయిదేశీయులలో నొకరుగాని మన మహాసీ యలవలె మెదకు నెక్కునిగాని నెత్తిని దొరలు పెట్టుకొను బోసినగాని పెట్టుకొనుట నేను జూడలేదు. గుజరాతీయులు, మహారాష్ట్రీలు, పార్సీవారు తమ తమ జాతీయములనే గాని మనవలె అంగ్లయుల దుస్తుల ధరింపరు. మేము: పెద్ద దుకాణములలోనికి పోయి ఆచట నుండు నొక పెద్ద పెట్టెను కొనుటకయమై అంగ్ల భావలో మాట్లాడజొచ్చితిమి. అపు డా దుకాణదారుడు మాతో, "మీకు మా దేశపు భావ రావస్థవో మీ దేశపు భావలో మాట్లాడవచ్చును కాని పరదేశీయుల భావ యగు

వాంగ్లభావలో మాట్లాడ నెంచినవో" (వైటనుండు రస్తా చూపించుచు) అంగ్లయులదగు ఆ రస్తావై మాట్లాడుడి. మా దుకాణములో నా భావ కలనవడ"దనెను! మాచిలిరా బొంబాయిజేతుకట్టు, వారి దేశభావమును. మన మద్రాసీయులకు గృహములో నాడవారివైనగాని, నవుకయలవైనగాని రోపము రచ్చినవో అంగ్లముననే తిట్టుదురు. ఇద్దరు విద్యార్థులు కూర్చునియున్న పురుషుగాని, పాతకాల నుండలి యుపాధ్యాయులతో మాట్లాడునపుడుగాని అంగ్లభావయే మనకాధారము బొంబయి: పట్టణము బ్రిటిషువారి రాజ్యములో చాల గొప్ప పట్టణ మయ్యె వాంగ్లభావను అంగ్లగుస్తులను, అంగ్లయుల యెప్పునకును ఇనుమగలైన గణననేయకున్నది. మద్రాసీయులకు అంగ్లసంబంధ మగు నరు ప్రమాన అమృతతుల్యము. దేశభావములమని ప్రాగ్భావముల గట్టు వారందఱు ప్రభుమనుక తమ మార్కభావ నుపయోగించుచు, తమ దేశాచారముల ప్రకారము నడుచుకొనుట యుత్తము. మనవారందరు నిజముగా నిట్టి చిన్న చిన్న పనులను చేయుటకు మొదలిడినవో స్వల్పప్రయత్నము మీదనే యెట్టి మహాత్కార్యముల నైన చేయగలరు.

ఒక ఆంధ్రుడు.

కలకత్తా పట్టణములోని వర్తకులకునను, కొంతమంది గొప్పవాండ్రవలనను విశ్వపు ఎక్కుడు ధరలను గురించి విచారించుటకు ఒక సభ జరుపబడినది. గవర్న మెంటు వారు కొన్ని కొన్ని ప్రశ్నములందు విశ్వపుధరలను తగ్గించు ఏర్పాటులు చేసినను అట్టివి తుదకు వ్యర్థములైనవి. అందువలన ఇండియా అంకయు ఆపకవర్తకములు తమ బంధారములు విన్నగు సరకులకు సాధారణపు రవాణా ఏర్పాటు చేసిన ఏడవ అట్టి యిబ్బంది తొలగిపోవు నని తలంచిరి.

అగ్గమనీ స్థానముతో చేతు యుద్ధమునకు ఈ క్రింద నుదహరించిన ప్రభువులనుడ తిగు సహాయము నొనరెంచెనను పంజాబు లెఫ్టనెంటు గవర్నరుగారికి తెలియపరచిరి:— "మేపురం రాజాపేటు సింగుగారు, మమనాబాదు సగరపు మహమ్మదు అమీరుఖాన్ భాలబాగా సగరపు మలిక్ అట్టామహమ్మదు భానుగారు. లాలిపూరు జిల్లాలోని అనరబుల్, మహదీపాగారు, హోహియాపురము జిల్లాలోని రావా ఆఫ్ఫలం ద చండుగారు.

హోమయజంతులు:— అంగ్ల ఇండియా క్రాగ్ అందు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, బామ్బాయునీడు పిథి, బొంబాయి. నవరాను యెజంతులు:— మహాతాపురహో త్రంజూల్లీ, వై నాబుల్ రోడ్, మదరాసు.

భాగ్యవంతు లేవరు? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి

జీవామృతము	అమృతామలక తైలము	జంబీర రసాయనం	నంచానన లేపము
6 బొట్టులు 3-4-0	6 బొట్టులు గల సీసా 1-0-0	ఉష్ణాదుల బోగొట్టును	తామర నణమును
8 బొట్టులు 1-12-0	8 బొట్టులు గల సీసా 0-8-0	సీసా రు. 0-10-0	డబ్బీ రు. 0-10-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

ప్యాకింగు-పోస్టిజిఖర్వులు ప్రత్యేకము. క్యాలటాగు ప్రతులు ఉచితము

తంటి నిలాసము.

కుండిట్, మదరాసు.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము.

85, ఆచారప్పకోపిథి, మదరాసు.

<p>మందులను మంచిమందు</p> <p>కృష్ణా</p> <p>కామరేడు, ఏరుచిలేడు, పైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కారమువలన గలుగు బాధలకును, అలవతకును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచితమును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.</p> <p>సీసా పెల రు. 1-8-0.</p>	<p>శ్రీ జరు గారి</p> <p>లీవరు టానిక్.</p> <p>పైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కారమువలన గలుగు బాధలకును, అలవతకును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచితమును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.</p> <p>సీసా పెల రు. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హట్టి.</p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చగలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సోల్యూషన్ జై పెట్టె 1-కి రు. 2-0-0.</p>
--	---	--

W. E. SMITH & Co., Ltd **డబ్లియు. ఇ. సిత్ అండు కో.**
Pharmaceutical Chemists & (లిమిటెడ్)
Druggists, Mount Road, మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
MADRAS. మదరాసు

మందుల కొనుగదను యీ పత్రిక వేరునుదాహరించ గోరెదము

368

తలనూనెలన్నిటిలో రాణియని ప్రసిద్ధమైన కేశవ్ కాంత్ తలనూనె

ఇది ఒక బహుమానము. దీనియొక్క సువాసనలను మెచ్చి గ్యాలియర్ ప్రదర్శనములో ఒక మోక్షదాయకమైన మైసూరు ప్రదర్శనములో ఒక ప్రాంతాధికారుని కమిటీవారు ఇచ్చియున్నారు.

మెదడునకు చెమరుజేయునట్టి వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలిపిన దని దుజువుచేయునట్టివారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా నియ్యబడును.

ఈ తలనూనె ప్రత్యేకముగా శ్రేష్ఠమైన చెట్టకాయలను నెలిన పరిమళమైన పూవులనుండియు తయార చేయబడినది. ఇది అన్ని రేఖల స్త్రీలు, పురుషులు, బాలురు వాడుటకు తగినది. తలవెండ్రుక లూడిపోవుటకు నిలిపి వెండ్రుకలు వృద్ధులు వాగునగునట్లు చేయును. ఇది మెదడుకు చల్లదనమిచ్చుచు వెండ్రుకల మూలమును బలముగలదిగా చేయును. ఇన్నియుగాక కేశవ్ కాంత్ తలనూనె బహుమానము గాండు తలనూనె అన్నిటికంటెను మిక్కిలి చక్కయైనది మరియు శ్రేష్ఠమైనది. తలకు బాగుండుటకు తగినది. ప్యాకింగు ప్యాకెటిలో నహా కలసి 1 బుడ్డి పెల రు. 0-15-0.

ద్వారకదాస్ జగమోహన్ దాస్ అండు కో,
ప్రొప్రైటరు:—ది కేశవ పర్ ఫ్యూమరీ వర్క్స్,
(D1581)
(W573) హింద్ బటన్ ఫ్యాక్టరీ, మెటల్ వర్క్స్, 146, అబ్దుల్ రహిమాన్ విధి, బొంబాయి.

Dwarkadas Jagmohandas & Co,
Hind Button Factory & Metal Works.
No. 147 Abdul Rehman Street, BOMBAY.

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న “ఇంగ్లీషు బాయిలరు కాంపౌజిషన్”ను యువ యోగింపవలయును. దాని నువ యోగించిన బాయిలర్లు శ్రుప్తుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక షెల్ ఫ్లిట్సుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆదమునున్న గొట్టములనున్న శ్రుప్తు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కాంపౌజిషన్ యువ యోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యువ యోగమును గురించియు ఫలహాను గురించియు అసలు యేజుంట్లకే వ్రాయవలయును.

3 గాలనులుగల రమ్మ 1-కి రు 26-0-0

3 రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్,
తపాలపెట్టె నెం 553 రు
మదరాసు

369

(ప్రీ కాంపౌజిషన్ గోరునప్పుడు ఈ కృత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

చెటిలు, బియ్యము, నూనెయంత్రములలో కల్రితేని నువ్వులనూనె, కొబ్బరినూనెలను వర్తి శుద్ధముగ తయారు చేయబడును. ధరలు సరసముగ నుండును. (1603)

కలనము:—పి. యస్. వెంకటేశ్వరులనాయుడు
 మర్చంట్లు అండు కమిషను ఏజంట్లు
 బరంపురం కొంజం.

ఆంధ్ర

ఎంజినీయరింగు కంపెనీ,
 ఎంజినీయర్లు, ఐరన్ బ్రాసుఫౌండర్లు,
 జగన్నాథపురం, కాకినాడ.

మేము ఆంధ్రదేశమునకు మధ్య నున్న కాకినాడలో యీ కంపెనీ, ఆంధ్రదేశోపయోగముకొరకు స్థాపించినాము. ఆంధ్రులందరు మమ్మాదరింప ప్రార్థితులు. మావద్ద అన్నివిధముల యంత్రములు, సామగ్రులు, యెంజినీయరింగు సామగ్రులు, సి మెంటు, వెంకు, టేకు, కలప మొదలగునవి దొరకును.

తొలుత మమ్ములను ఫలహాచేసి, మరి రెండవ చోటునకు వెళ్ళుడు.

డి. ఎల్. నరసింహారాజు,
 బి.ఏ.బి.ఎస్.సి., ఎ.సి.వి.,
 (1585) ఎంజినీయరు అండు మేనేజరు.

పాల్వపు వెంకటాచలవల్లితులవారి
అయ్యుర్వేదీయ సిద్ధానధములు.

1. **లక్ష్మీనిలాసరసము:—**లక్షో శుభము ప్లేగు రోగులకు. ఈ లక్ష్మీనిలాస రసములను నిరోధింప యున్నాడు. ఒక ముగ్గు లక్ష్మీనిలాస రసముగల సీసా తయారుపై నుండే శ్రేష్ఠమైన శస్త్రోత్తమమైన సిద్ధానధము వేరొకటి లేదని కామేశ్వరమహర్షి బుద్ధిగలరు. దినబద్ధము, మాడెరి శాస్త్రకర్తలవారు, సన్నిహితము మొదలగునవి తప్పక గుణముగను. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం. (594)
2. **శ్రీనివాస రైలం:—**ప్లేగు గడ్డకును, శుంఠుల పొప్పి, పోవుటకు మంచిమందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇళాం.
3. **వైశ్యాన రాసము:—**దీనిని సేవించినపుడు నుండియే మోతమును కట్టక (కలరా) వాంతిభేది, కీకభేది, అజీర్ణ, తేరులు గుణము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం.
4. **కాలగుభోదయము:—**విద్యులకు బలహారి; తియ్యద మందు. మందము, నులబద్ధము, అజీర్ణ భేది, కృశత్వము, కడు శుద్ధియందుట, ఆకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణములు. తియ్యపుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇళాం.
5. **లోకామయనార కన్యూరిమ్యరసము:—**విద్యులకు వచ్చు నుడిగినవారికి, బాలింకలకు ఉత్తమ గుణము కాది. మందము, కడికము, దగ్గు, అజీర్ణము, కీక వాంతి, పార్శ్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వరం, చలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యింక ననేక రోగములను గుణముచేయును. (801)

250 మాత్రము గల సీసా	0-4-0
తపాలం కచ్చతో 5-కి	1-8-0
" "	12-కి 2-18-0
" "	25-కి 3-8-0

(కలి కౌవధముతో కూడ అనుపాసము తనుగున కంఠమును.)
 శ్రీ సీతా రాధుల వైద్యశాల, మైసూరు.

